
Valitsuse Euroopa Liidu poliitika 2004-2006

Kinnitatud Vabariigi Valitsuse otsusega 22. märtsil 2004. a.

Eessõna

14. septembril 2003. aastal andsid Eesti elanikud oma ülekaaluka heakskiidu Eesti liitumisele Euroopa Liiduga. Selle ajaloolise otsusega asetati ühtlasi valitsusele kohustus kaitsta ja edendada kodanike huve ühinenud Euroopas.

Liikmesriigina suudame olla tugevad vaid siis, kui meil on selge visioon Euroopa arengust. Peame suutma analüüsida nii siseriiklikke kui Euroopa Liidu probleeme ning pakkuma välja omapoolseid lahendusi. Meie ettepanekutega arvestatakse, kui me suudame olla konstruktiivsed partnerid, kui me osaleme aktiivselt kõikides otsustusprotsessi etappides ning kui me räägime ühel häälel.

Valitsuse Euroopa Liidu poliitika 2004-2006 on:

- strateegiline raamdokument, mis sätestab valitsuse EL poliitika aluseks olevad põhimõtted;
- põhimõtete kogum, mis määrab Eesti seisukohad ja arengunägemused nendes Euroopa Liidu pädevusse kuuluvates küsimustes, mida valitsus Eesti jaoks oluliseks peab;
- alus, millest lähtuvad Eesti positsioonid valdkondlikes üksikküsimustes;
- suunis, millest juhinduvad Eesti esindajad EL-i otsustusprotsessi kõikides etappides.

Käesolev poliitikadokument kehtib kuni 2006.a lõpuni. Taoline ajaperiood on valitud seetõttu, et esimesi aastaid liikmesriigina võib käsitleda teatud siirdeperioodina. Teiselt poolt algab alates 2007. aastast EL-i järgmine finantsperspektiiv, mille ettevalmistavad läbirääkimised koonduvad just eelolevatele aastatele.

Valitsuse EL poliitikat hakati ette valmistama 2003.a sügisel ning see sündis erinevate ministrite, ministeeriumide ametnike ja valitsusväliste organisatsioonide koostöö tulemusena. Enne dokumendi heakskiitmist läbis valitsuse EL poliitika avaliku arutelu, mille käigus esitasid oma ettepanekud ja kommentaarid sotsiaalpartnerid, avalikud organisatsioonid ja mittetulundusühingud ning seda arutati Riigikogus olulise tähtsusega riikliku küsimusena 6. aprillil 2004.

Sisukord

Eesti Euroopa Liidu poliitika põhialused	4
Konkurentsivõimeline ja avatud Euroopa.....	8
Hästitoimiv siseturg.....	9
Teadmistepõhise majandusruumi arendamine	13
Aktiivne ja paindlik sotsiaal- ja tööturupoliitika.....	15
Transpordisektori ja energeetika arendamine.....	18
Aktiivne üle-euroopaline kultuurialane koostöö	20
Tõhus majandus- ja eelarvepoliitika.....	22
Euroopa Liidu ühiseelarve sihipärane kasutamine.....	22
Soodsa ja tasakaalustatud maksupoliitika arendamine.....	24
Tugeva majandus- ja rahaliidu toetamine laienenud ELis	24
Säästlik ja jätkusuutlik Euroopa.....	26
Keskkonnasõbralik Euroopa Liit.....	26
Maaelu-, põllumajandus- ja kalanduspoliitika	28
Lihtne ja turvaline Euroopa	32
Tõhus ja demokraatlik otsustusprotsess	32
Turvaline Euroopa.....	33
Euroopa ja maailm	38

Eesti Euroopa Liidu poliitika põhialused

Valitsuse Euroopa Liidu poliitika aastatel 2004-2006 lähtub järgmistest väärtustest:

Võrdsed võimalused

Eelseisev Euroopa taasühendamine muudab oluliselt Euroopa palet – muutuvad nii liikmesriigid kui ka EL tervikuna. Ka uuenenud Euroopa Liit peab tagama oma liikmesriikidele, nende kodanikele ja ettevõtetele võrdsed võimalused ning kindlustama nende samaväärse kohtlemise. Euroopa peab olema avatud.

Laienenud ELi tõhusa toimimise huvides on uute liikmesriikide võimalikult kiire lõimimine kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse ja otsustusprotsessi, mis võtab arvesse liikmesriikide eripärasid ega pärsi riikide konkurentsivõimet. Mida lühem on kohandumisperiood, seda enam võidab laienemisest kogu Euroopa. Euroopa Liidu siseturu neli vabadust (isikute, kaupade, kapitali ja teenuste vaba liikumine) on Euroopa koostöö aluseks ning peavad olema võimalikult kiiresti täies mahus võimaldatud kõigile 25 liikmesriigile. Euroopa Liit peab samuti soodustama uute liikmesriikide kodanike vaba liikumist ja nende riikide võimalikult kiiret liitumist Schengeni ruumiga. On oluline, et majandus- ja rahaliiduga liitumisel koheldakse kõiki liikmesriike võrdsetel alustel.

Lihtsus ja kodanikulähedus

Eesti näeb Euroopa Liitu riikide liiduna, mis on avatud ja demokraatlik. Euroopa Liidu toimimine peab muutuma kodanikulähedasemaks: lihtsamaks, läbipaistvamaks ja paindlikumaks. Uuenenud Euroopa Liit peab saavutama oma kodanike usalduse Euroopa ühiste ideede ja väärtuste suhtes. Liikmesriikide valitsused peavad suutma näidata kodanikule, millist konkreetset kasu Euroopa Liidu edasiarendamine talle pakub.

Eesti osalus Euroopas sünnib kodanike täiel kaasatusel. Eesti seisukohtade kujundamine tugineb võimalikult laiale osalejate ringile, seisukohad peavad sündima Riigikogu ja kodanike, valitsuse ja selle ametnike ühise töö viljana. Riigikogul, valitsusel ja Euroopa Liidu institutsioonidel lasub vastutus teavitada kodanikke Euroopa arengutest ja meie tegevusest Euroopas. Valitsus võtab endale kohustuse pakkuda kodanikele igakülgselt teavet ELi liikmelisuse mõjudest ja Eesti osalusest ELi otsustusprotsessis, tagamaks kodanike maksimaalse informeerituse Euroopa asjades.

Euroopa, mis aitab kõige paremini vastata tänapäeva väljakutsetele, põhineb riikide koostööl ning tugevatel ühistel institutsioonidel, ühistel väärtustel ja eesmärkidel. See on Euroopa, kus enne otsustamist konsulteeritakse võimalikult varakult ja laialdaselt kodanike ja nende ühendustega. Euroopas peavad kodanikud saama end kõikjal tunda kindlalt ja turvaliselt. Selleks, et Euroopa suudaks neid eesmärke saavutada, toetame konstruktiivset arutelu põhiseadusliku lepingu üle ja selle võimalikult kiiret heakskiitmist. Põhiseaduslik leping peab tagama laienenud Euroopa eduka toimimise: andma aluse jätkusuutlikuks arenguks, muutma ELi tegevuse kodanikele mõistetavamaks ning kasvatama liikmesriikide parlamentide ja seeläbi kodanike osaluse osatähtsust Euroopa tasandil.

Heaolu ja ettevõtlikkus

Liikmelisus Euroopa Liidus on Eesti jaoks võimalus ja vahend meie ja kõigi eurooplaste heaolu ning elukvaliteedi parandamiseks. Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad töötama kiire ja tasakaalustatud majanduskasvu saavutamise nimel, tagades ettevõtjatele pikaajalise rahvusvahelise konkurentsivõime ja soodsad majandustingimused.

Euroopa edukuse üheks võtmeks on ettevõtlikkuse soodustamine. Heaolu suurendamiseks peab Euroopa Liit looma eriti väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele võimalusi konkurentsivõime tõstmiseks ning pöörama oluliselt rohkem tähelepanu hariduse, teaduse ja innovatsiooni edendamisele ning teadussaavutuste kasutuselevõtule majanduslikus praktikas ja sotsiaalse kapitali loomisel. Euroopa areng peab olema jätkusuutlik, arvestades nii ühiskonna nõrgemate liikmete kui keskkonna vajadustega.

Nõudlikkus ja konstruktiivsus

Eesti Euroopa poliitika on nõudlik nii meie enese kui meie partnerite suhtes. Euroopa ühishuvil põhinevate eesmärkide saavutamiseks on vajalik, et nii liikmesriikide kui Euroopa Liidu tasandil täidetak täpselt ja õigeaegselt endale võetud kohustused. Vaid nõudlikkus seatud eesmärkide täitmisel viib Euroopa sihile. Eesti täidab endale võetud ülesanded ning ootab seda ka teistelt.

Ka Euroopa Komisjon peab olema senisest nõudlikum liikmesriikide poolt endale võetud kohustuste täitmise jälgimisel ning tema rolli lepingute järelevalvajana tuleb tugevdada. Euroopa Liidu liikmesriigina austab ja hindab Eesti seni saavutatut ning järgib kindlalt kehtivat õigustikku. Meie ülesanne on aidata kaasa Euroopa Liidu muutumisele veel demokraatlikumaks, konkurentsivõimelisemaks, dünaamilisemaks ja edukamaks. Me soovime positiivse, konstruktiivse ja koostöövalmi liikmesriigina anda oma panuse Euroopa arengusse.

Eesti valitsuse poliitika Euroopa Liidus taotleb Euroopa ühishuvi edendamist läbi viie peaesmärgi:

I Euroopa peab olema konkurentsivõimeline ja avatud, sest vaid nii suudame me toime tulla üha tihenevas rahvusvahelises konkurentsisis ja tagada oma kodanike heaolu ja elukvaliteedi kasvu. Selleks:

- peab tõhusalt toimima ELi siseturg, mis võimaldab kodanikel ja ettevõtetel ühisest turust tulenevaid eeliseid maksimaalselt kasutada;
- tuleb aktiivselt arendada teadmispõhist majandust ning suunata rohkem vahendeid inimressursi arendamisele;
- tuleb pöörata tähelepanu tööturupoliitika paindlikumaks muutmisele, mis tagaks ettevõtete konkurentsivõime tõstmise ning soodustaks uute ja paremate töökohtade loomist;
- tuleb ühiselt arendada Euroopa Liidu transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika infrastruktuure, mis on konkurentsivõime tagamise üheks eelduseks;
- peab säilima Euroopa kultuuriline mitmekesisus ning avarduma üle-Euroopaline koostöö liikmesriikide keele ja kultuuri elujõu tugevdamiseks;

II Euroopas peab valitsema tõhus majandus- ja eelarvepoliitika, mis peab tõstma kodanike ja ettevõtete majanduslikku kindlustunnet. Selleks:

- tuleb kasutada Euroopa Liidu ühiseelarvet sihipärasemalt ja efektiivsemalt, mis võimaldaks uute liikmesriikide arengutaseme tõhusat lähendamist Euroopa Liidu keskmisele;
- tasakaalustatud ja konkurentsivõimelise maksupoliitika arendamiseks peab maksupoliitiliste otsuste tegemine jääma liikmesriikide pädevusse;
- peavad toimima majandus- ja rahaliidu aluspõhimõtted ning ühisrahast tulenevast maksimaalseks kasuks tuleb püüelda kõigi ELi liikmesriikide osalemisele europiirkonnas.

III Euroopa areng peab olema säästlik ja jätkusuutlik ning tagama majanduse, sotsiaal- ja keskkonnavaldkonna tasakaalustatud ning sidustatud arengu. Selleks:

- tuleb lõimida keskkonnaaspektid kõikidesse Euroopa Liidu poliitikavaldkondadesse ja pöörata tähelepanu looduslike ressursside kaitsmisele ja loodusliku mitmekesisuse säilitamisele nii Euroopas kui maailmas;
- tuleb senisest enam teadvustada Läänemere kui Euroopa Liidu sisemere eripärasid ning soodustada koostööd piirkonna riikide vahel Euroopa Liidus oma ühiste huvide määratlemisel ja selgitamisel;
- tuleb lihtsustada ühist põllumajanduspoliitikat, võtta selge suund intensiivse ressursimahuka tootmise doteerimiselt maaelu arendamisele ja loodussõbralikule tootmisele ning tagada uute liikmesriikide ettevõtetele võrdsed konkurentsitingimused ühisel põllumajandusturul;

- tuleb tagada Euroopa Liidu kalandussektori jätkusuutlik, kalavarusid säästev ja konkurentsivõimeline areng.

IV Euroopa peab muutuma lähedasemaks oma kodanikele ning tagama nende turvalisuse ja julgeoleku. Selleks:

- peab ELis toimima kodanikulähedane, tõhus ja demokraatlik otsustusprotsess;
- tuleb suurendada Euroopa turvalisust läbi ühise sisserände- ja varjupaigapoliitika ning liikmesriikide piirivalve alase koostöö arendamise ning tõhusama võitluse rahvusvahelise kuritegevusega;
- tuleb tagada Euroopa Liidu kodanike õiguste võrdne kaitse kõikides ELi liikmesriikides.

V Euroopa peab oma liikmesriikide huvide tagamiseks aitama kaasa demokraatia, inimõiguste, turvalisuse ja heaolu kindlustamisele kogu maailmas. Selleks:

- peab EL andma senisest suurema panuse rahvusvahelise julgeolekukeskkonna tugevdamiseks ja stabiliseerimiseks;
- tuleb laiendada Euroopa turvalisuse ja heaolutooni;
- tuleb kujundada stabiilne rahvusvaheline majanduskeskkond ning aidata kaasa heaolu suurendamisele väljaspool Euroopa Liitu.

Laiem Euroopa peab olema tugevam Euroopa. Eesti soovib kujundada sellist Euroopa Liitu, mis suudaks edukalt toime tulla üha tihenevas rahvusvahelises konkurentsisis nii majanduslikult kui poliitiliselt. Euroopa Liit peab tagama kodanike heaolu ja elukvaliteedi kasvu ning mängima olulist rolli rahvusvahelises poliitikas rahu ja demokraatia tagajana.

Konkurentsivõimeline ja avatud Euroopa

1. Euroopa Liidu liikmesriikide majanduse ja kodanike heaolu edendamiseks on kõige olulisem ülesanne tõsta ELi konkurentsivõimet ja majanduskasvu. Selleks on vajalik dünaamilisema ning avatuma majanduskeskkonna loomine Euroopa Liidus. **Eesti eesmärgiks on aidata igati kaasa liikmesriikide poolt seatud ambitsioonikale sihile muuta Euroopa Liidu majandus aastaks 2010 maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks.**¹ Eesti peab vajalikuks rõhutada, et selle eesmärgi praktilise saavutamise eelduseks on vajalik Lissaboni strateegia eesmärkide järjekindel elluviimine.
2. **Eesti toetab siseturu toimimise parandamist majanduskeskkonna suurema avatuse saavutamise, jätkuva turgude liberaliseerimise ja liigse reguleerituse vähendamise kaudu.** Selle eesmärgi saavutamiseks peame vajalikuks kogu ELi ettevõtlust puudutava õigusliku raamistiku analüüsi, kasutades selleks liikmesriikide erinevate meetmete võrdlevaid analüüse. Majanduskeskkond peab olema lihtne, tõhus ning ettevõtlikkust ja konkurentsi soosiv. Peame oluliseks ettevõtete loomisega seonduvate toimingute lihtsustamist ning ühtlustamist tuginedes riikide parimale praktikale. Toetame igati uue üle-euroopalise ettevõtlusvormi, Euroopa ettevõtte (SE), realiseerimist ja kiiret rakendamist kõikides liikmesriikides, mis aitab kaasa EL sisese riikideülese ettevõtluse kiiremale arengule.
3. **Eesti toetab konkurentsile avatud teadmispõhise majandusmudeli arendamist.** Euroopa kiirema majanduskasvu tagamiseks peab Eesti väga oluliseks algatusi, mis soodustavad teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonilase tegevuse paremat sidustamist majanduskasvu initsiatiividega. Eesti peab oluliseks ELi kasvuinitsiatiivi tegelikku elluviimist rõhutades seejuures investeringuid inimkapitali.
4. **Eesti toetab paindlikumat ja aktiivsemat sotsiaal- ja tööturupoliitikat.** Eesti peab oluliseks suurema tähelepanu pööramist elukestvate õppele kui vajalikule meetmele tööhõive suurendamisel ning rõhutab sotsiaalse dialoogi tähtsust edukate tööhõivemeetmete efektiivsel rakendamisel. Toetame isikute vaba liikumise põhimõtte rakendamist kõigile Euroopa Liidu kodanikele ning tööjõu mobiilsuse

¹ 2000.a märtsis võeti Lissaboni ülemkogul vastu 10-aastane strateegia, mille eesmärgiks on muuta Euroopa Liidu majandus maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks. Lissaboni strateegia elluviimine keskendub nn kolmele sambale: majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitikale ning nende kolme valdkonna poliitikate paremale sidustamisele. Kõikides olulistest valdkondades on strateegia raames välja töötatud konkreetsed tegevuskavad.

suurendamisele suunatud algatusi, mis tagavad paindlikuma tööjõuturu kogu Euroopa lõikes ning edendavad konkurentsi.

5. **Eesti toetab eelduste loomist konkurentsivõime tõstmiseks läbi infrastruktuuri arendamise ning energia siseturul varustuskindluse tagamise stabiilsete energiahindadega.** Nende eesmärkide saavutamiseks peab Eesti oluliseks tegevusi, mis on suunatud transpordivõrgustike sidususe ning vastastikuse koostalitlusvõime ja ühildatavuse arendamisele. Peame vajalikuks ohutuse tõstmist ja konkurentsivõime tagamist kõigis transpordisektorites ning liikmesriikide eripärade ja looduslike barjääridega arvestamist meremagistraalide kontseptsiooni arendamisel. Energia siseturul stabiilse varustuskindluse tagamiseks peab Eesti oluliseks Euroopa Liidu energiaturu avamise lõpuleviimist, riikidevaheliste energeetika infrastruktuuride väljaarendamist, ühtsete energiamaksustamise põhimõtete rakendamist ning kohalike ja alternatiivsete, sealhulgas taastuvate energiaallikate uurimist ja kasutamist.
6. **Eesti toetab Euroopa Liidu kultuuride ja keelte arendamist, mis aitavad kaasa Euroopa kultuurilise mitmekesisuse säilitamisele.** Peame vajalikuks suurema tähelepanu pööramist vaimse pärandi toetamisel ja väärtustamisel ning 2007. aastal algava ühenduse uue kultuuriprogrammi eelarve suurendamist. Eesti peab oluliseks kultuurimõõdme lisamist ELi algatustesse teistes valdkondades ning väikeriikide eripära arvestamist üle-euroopalise kultuurikoostöö kujundamisel.
7. **Euroopa konkurentsivõime suurendamiseks on vajalik Euroopa Komisjoni rolli tugevdamine Lissaboni strateegia kiiremaks ellurakendamiseks ning võrdsete võimaluste tagamiseks siseturul.** Pidev riikide tegevuste ja parimate praktikate võrdlemine Euroopa Liidu konkurentsivõime indikaatorite alusel aitavad kiirendada kogu protsessi. Eesti toetab Lissaboni strateegia eesmärkide täitmise vahearuande esitamist 2005.a ja rõhutab vastavate ettevalmistuste olulisust.

Hästitoimiv siseturg

Ettevõtja- ja tarbijasõbralikkuse tagamiseks ning konkurentsivõime tõstmiseks peab Euroopa Liidu siseturg toimima tõrgeteta.

Üleliigse bürokraatia vältimine ja ettevõtlikkuse soosimine

8. ELi siseturu strateegia (2003-2007) üheks prioriteediks on seadusandluse lihtsustamine. **Tulenevalt oma avatud ja liberaalsest majanduse arengu mudelist pooldab Eesti seadusandluse lihtsustamist ning üleliigse bürokraatia vältimist ELi siseturul.** Seetõttu toetame kõiki tegevusi, mis lihtsustavad ettevõtete, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete turulepääsu. Peame oluliseks Euroopa Komisjoni rolli tugevdamist liikmesriikide poolt õigusaktide

õigeaegse ülevõtmise tagamisel, mis vähendaks siseturu killustatust ning parandaks selle toimimist.

9. **ELi siseturu efektiivseks toimimiseks on vajalik kõigi nelja vabaduse – kaupade, teenuste, isikute ja kapitali vaba liikumine – tagamine.** Kuigi ligi 70 % Euroopa Liidu SKTst tuleneb teenustesektorist, esineb siiani liikmesriikide erinevast seadusandlusest tulenevalt tõkkeid teenuste vabal liikumisel. Peame oluliseks teenuste raamdirektiivi kiiret vastuvõtmist ja rakendamist, mis tagaks ettevõtjate asutamisõiguse ja teenuste osutamise vabaduse kogu ELi siseturul ning annaks kõigile ettevõtjatele võrdsed võimalused teenuste pakkumisel. Direktiivi vastuvõtmine ja rakendamine on oluline nii erinevaid teenuseid kasutavatele ettevõtetele kui ka tarbijatele, kuna konkurentsile avatud teenuste turg mõjub soodsalt pakutavate teenuste valiku suurenemisele, kvaliteedi paranemisele ning hindade alanemisele.
10. **Eesti peab seoses ELi laienemisega oluliseks Euroopa Komisjoni poolse ulatusliku analüüsi läbiviimist, milles keskendutakse siseturu toimimist pärssivate probleemide tuvastamisele ning ettepanekutele ülereguleerituse vähendamiseks ning paremaks toimimiseks.**
11. Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu püüdlusi ettevõtlikuma Euroopa saavutamise nimel, mis on kõrgema tööhõive, produktiivsuse aga ka innovatiivsuse saavutamise eelduseks.
12. **Eesti toetab algatusi, mis on suunatud ettevõtluselase potentsiaali paremale ärakasutamisele – ettevõtliku ellusuhtumise kujundamist kogu ühiskonnas, ettevõtluselaste teadmiste ja oskuste arendamist ja eelkõige noorte harimist moel, mis arendaks enam nende loovust, omaalgatust ning analüütilist ja kriitilist mõtlemist.**
13. **Peame vajalikuks parandada väike- ja keskmise suurusega ettevõtete juurdepääsu kapitalile.** Eriti terav on antud probleem alustavate ettevõtete ning uuenduslike ideede rahastamisel. Leiame, et Euroopa Komisjoni peab senisest veelgi enam pingutama, et aidata kaasa riskikapitali turgude arendamisele.

Konkurentsivõimelise finantssektori arendamine

14. Euroopa ühise, terviklikult ja tõhusalt toimiva finantsturu väljakujunemise eeltingimuseks on üle-euroopaliste finantsvahendajate tekkimine ja ühtsete üle-euroopaliste finantsturgude toimimist toetavate infrastruktuuride kujunemine. Suurte üle-euroopaliste finantsvahendajate pakutavad teenused soodustavad konkurentsi tihenemist, kuna suureneb liikmesriikides pakutavate teenuste valik. Tugevam konkurents parandab kvaliteeti ning muudab teenuse tarbijale odavamaks ja paremaks.

15. **Eesti peab tähtsaks Euroopa ühtse finantsturu kujunemisega kaasnevate riskide ohjamist viisil, mis tagab õiglase konkurentsi, tõhusa järelevalve ja finantsvahendajate poolt pakutavate teenuste kättesaadavuse tarbijatele (nii ettevõtetele kui ka eraisikutele).**
16. **Eesti toetab ühise, terviklikult ja tõhusalt toimiva üle-euroopalise finantsturu väljakujunemist ülepiiriliste teenuste osutamise hõlbustamise ja regulatiivsete erisuste vähenemise kaudu.** Silmas tuleb pidada, et kõikide liikmesriikide finantsvahendajatel oleks võrdsed võimalused konkureerimiseks ELi liikmeriikide finantsturgudel. Samuti toetame neid algatusi, mis aitavad kaasa Euroopa finantssektori avatumaks ning konkurentsivõimelisemaks muutmiseks, sh algatusi, mis soodustavad investeringute ja kapitali vaba liikumist kolmandate riikidega.

Tõhusam koostöö võrdsete konkurentsitingimuste tagamisel

17. Euroopa Liidus hakkab 2004. aastal kehtima uus konkurentsioiguse rakendamise regulatsioon, mis annab liikmesriikide rahvuslikele konkurentsiasutustele ja kohtutele ELi konkurentsipoliitika rakendamisel senisest suuremad volitused.
18. **Eesti toetab Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide konkurentsiküsimustega tegelevate ametiasutuste võrgustiku loomist,** kus ELi konkurentsieeskirjade kohaldamine toimub tihedas koostöös tagamaks ELi konkurentsireeglite tõhus kohaldamine ning ettevõtete aus kohtlemine. Peame oluliseks konkurentsiasutuste koostöö kiiret käivitamist, mis aitab oluliselt kaasa võrdsete konkurentsitingimuste tagamisele kogu ELis.
19. **Konkurentsiga tihedalt seotud riigihangete valdkonnas peame oluliseks riigihangete alase regulatsiooni lihtsustamist eesmärgiga muuta riigihanked efektiivsemaks.** Kõigis liikmesriikides tuleb tagada uutes ELi riigihangete direktiivides sätestatud põhimõtete rakendamine eesmärgiga tagada konkurents riigihangete läbiviimisel, riigihangete läbipaistvus, pakkujate võrdne kohtlemine ja keskkonnaohtude vähendamine. Eesti eesmärgiks on kaasa aidata e-riigihangete regulatiivse keskkonna loomisele ning edendamisele ja piiriüleste hangete mitteformaalsete takistuste vähendamisele, kasutades sealhulgas liikmesriikide vahel loodud riigihangete alase võrgustiku võimalusi.
20. **Eesti toetab Euroopa Komisjoni poliitikat piirata konkurentsi moonutava riigiabi andmist ja selle suunamist paremini sihistatud eesmärkidele, näiteks riigiabile teadus-ja arendustegevuse vallas.** Toetame komisjoni initsiatiivi töötada välja täiesti uued põhimõtted konkurentsi vähe moonutava riigiabi hindamiseks, samuti sellise abi lihtsustatud menetlemiseks. Peame oluliseks riigiabi efektiivsuse hindamist ja selleks toimiva hindamissüsteemi loomist.
21. **Võrdsete konkurentsitingimuste tagamiseks peab Eesti väga oluliseks nii intellektuaalse kui tööstusomandi efektiivset kaitset.**

22. **Eesti toetab igakülgselt võitlust piraatluse ja võltskaubanduse vastu nii ELi kui siseriiklikul tasandil.** Infoühiskonna tingimustes on eriti kiiresti arenev autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste valdkond. Valdonna territoriaalsuse printsiipe arvestades peab Eesti oluliseks, et **kõigis liikmesriikides oleks tagatud autoriõiguste ühetaoline kaitse.** Toetame ELis arutlusel olevaid seadusandlikke algatusi, mis on suunatud autoriõiguse ja kaasnevate õiguste alase regulatsiooni korrastamisele ja lihtsustamisele.
23. **Eesti peab oluliseks tööstusomandi kaitse efektiivsemaks muutmist ning õiguskaitse saamiseks vajalike toimingute tagamist.** Eesti toetab ühenduse patendi võimalikult kiiret loomist, kuivõrd see lihtsustab patendiõigusega kaitstud kaupade liikumist ELi territooriumil ning on oluliseks abinõuks ELi konkurentsivõime tõstmisel.

Tarbijasõbralikum siseturg

24. **Eesti peab oluliseks võrdsete võimaluste loomist ettevõtjatele oma toodete turustamisel ning tarbijatele ohutute toodete tagamist.** Seetõttu toetame uue lähenemisviisi direktiivide väljatöötamist, mis lihtsustavad oluliselt tooteohutusealast seadusandlust. Nendes valdkondades, mida uue lähenemisviisi direktiivid ei kata, toetame Euroopa Komisjoni algatusi, mille eesmärgiks on tagada senisest tõhusam toodete vastastikuse tunnustamise põhimõtte tegelik rakendamine kõigis liikmesriikides.
25. Toodete ohutuse tagamiseks peame vajalikuks ka **üle-euroopalise vastavushindamisasutuste ja turujärelevalve asutuste koostöö tõhustamist**, mis võimaldaks vältida tegevuste dubleerimist toodete ohutuse kontrollimisel ning hoida kokku rahalisi vahendeid.
26. **Eesti toetab ka üle-euroopalise ühtse, infotehnoloogiliselt kaasaegse ja selgel õiguslikul alusel toimiva turujärelevalve infosüsteemi loomist**, et tagada tõhus turujärelevalve ja kaitsta seeläbi tarbijaid ohtlike toodete eest. Praegu on ohtlike toodete kohta info vahetamise süsteemid kohati dubleeritud ja ilma piisava õigusliku aluseta.
27. Seoses isikute vaba liikumisega ning e-kaubanduse arenguga sooritatakse ELi siseturul üha enam piiriüleseid tehinguid. **Eesti peab vajalikuks rõhutada, et piiriülese ettevõtluse hoogustumisel on väga tähtis tarbijate usalduse suurendamine siseturul.** Seetõttu toetab Eesti Euroopa Komisjoni algatust käivitada tarbijakaitse rakendamise eest vastutavate liikmesriikide asutuste koostöö, mille kaudu on võimalik kohtuväliselt kaitsta tarbijate kollektiivseid huve piiriülesel kauplemisel, tõsta tarbijate usaldust ning maksimaalselt kasutada kõiki siseturu eeliseid.

Keemiatööstuse konkurentsivõime tagamine

28. **Euroopa Liidu uue kemikaalide regulatsiooni (REACH)² vastuvõtmisel on Eesti jaoks oluline tasakaalu säilitamine majanduslike, keskkonna ja sotsiaalsete aspektide vahel.** Meie eesmärgiks on tagada keskkonna ja tervise kaitstuse kõrge tase, mis samas ei pärsiks keemiatööstuse, eriti väiksemate ettevõtete, konkurentsivõimet ja innovatiivsust ning võtaks arvesse liikmesriikide regionaalseid eripärasid (nt Eesti põlevkivikeemiatööstus).

Teadmistepõhise majandusruumi arendamine

Infoühiskond kõigi jaoks

29. **Eesti toetab aktiivselt Lissaboni strateegiast tuleneva eEuroopa 2005 eesmärkide saavutamist, pidades eriti silmas ELi kodanikele, ettevõtetele ja riigiasutustele elektroonsete teenuste loomist ning nende suhtlemise lihtsustamist ELi institutsioonide ning liikmesriikide riigiasutustega.** Samaaegselt on oluline tagada, et elektroonilistele teenustele üleminek ei tekitaks ühiskonnas uusi lõhesid. Euroopa Liidu konkurentsivõime tõstmise ning siseturu tõhusama toimimise seisukohalt peab Eesti oluliseks eEuroopa 2005 tegevuskavas ette nähtud e-teenuste ja m-teenuste alaste innovaatiliste arendusprojektide tegelikku ja kiiret rakendamist järgmistes valdkondades:
30. **e-valitsus, e-õigus, e-demokraatia** – kodanike ja riigi vahelise suhtluse tihendamisel ning riigivalitsemise avatumaks muutmisel tuleb laialdaselt rakendada nii kodanikele, ettevõtetele kui teistele riigiasutustele suunatud interaktiivseid elektroonseid teenuseid parimate riikide praktika põhjal (avaliku teabe esitamine, kodanike arvamuste ja ettepanekute esitamise võimaldamine, valimised, e-riigihanked, küsitlused jms).
31. **e-tervishoid** – Eesti toetab peab vajalikuks tervishoiu infosüsteemide arendamist võimaldamaks isikupõhiste andmete riskasutuse erinevate EL liikmesriikide tervishoiu-institutsioonide vahel. Eesmärgiks on võimaldada arstide, tervishoiuasutuste, apteekide, kiirabi ja teiste riigiasutuste (nt perekonnaseisu büroo, sotsiaalkindlustusamet) vahel patsienti puudutava "haigusloo" kättesaadavus mõjusa ravi määramiseks, samuti patsiendi õiguste tagamiseks ja bürokraatia oluliseks vähendamiseks. Eesti eesmärk on viia e-tervishoiu kontseptsioonid Euroopa tasandile, tutvustades Eestis hästi toimivat süsteemi Euroopas laiemalt.

² Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määruse eelnõu kemikaalide registreerimise, hindamise, turule lubamise ja piiramise kohta, millega luuakse Euroopa Kemikaalide Agentuur.

32. **e-haridus** – Eesti toetab projekte, mis on suunatud keele- ja kultuuriobjektide digitaliseerimisele ning interneti teel kättesaadavaks tegemisele, mitmekeelsete keele- ja kultuuriteemaliste veebilehtede loomisele ja haldamisele ning digitaliseeritud kultuuripärandi kasutamisele hariduses.
33. Eelduseks e-teenuste kasutamisel rahvusvahelisel tasandil on ühtsete meetmete rakendamine kasutajate tuvastamisel ja digitaalsel allkirjastamisel. **E-teenuste ühtseks ja turvaliseks kasutamiseks toetab Eesti universaalse elektroonilise isikutuvastuse ja digitaalse allkirjastamise sertifikaatide õigusliku aluse väljatöötamist ja kasutuselevõttu ELi tasandil**, kus üheks võimalikuks aluseks oleksid Eesti ID-kaardi põhimõtted: mugavus kasutajale, turvalisus teenusepakkujale ja universaalsus.
34. **Eesti peab vajalikuks rõhutada ID-kaardi potentsiaali ning selle kasutamise ideoloogia rakendamise võimalust ELi ravikindlustuskaardi funktsioonides**, mis peaks digitaalsel kujul realiseeruma aastal 2008. Eesti seab tulevikueesmärgiks ID-kaardi rakendamise võimaluste laiendamise kogu ELis.
35. Eesti toetab aktiivselt **telekommunikatsioonituru liberaliseerimist** ning tegevusi, mis on suunatud telekommunikatsiooniteenuste kättesaadavuse tagamisele. Selle eesmärgi saavutamiseks peame oluliseks uue ELi telekommunikatsioonialase regulatsioonipaketi efektiivset ülevõtmist ja rakendamist liikmesriikides ning Euroopa Komisjoni algatust analüüsida ja piiritleda elektroonilise side turge koostöös liikmesriikidega. Telekommunikatsioonipoliitika on vajalik vahend ELi majanduskasvu edendamisel. Meie eesmärgiks on kujundada ELis välja poliitika, mis võimaldaks elektroonilise side avatud platvormide (sealhulgas digitaalringhäälingu ja kolmanda põlvkonna mobiilside – 3G) kaudu lairibahenduse tagamise elanikkonnale.

Töajõu konkurentsivõime ja paindlikkuse tõstmine

36. Pidades silmas laiemat eesmärki – majanduse konkurentsivõime tõstmist - toetab Eesti ELi hariduspoliitika peamisi eesmärke: tingimuste loomist teadmispõhisele majandusele üleminekuks ning inimkapitali arendamist konkurentsivõimelise tööturu toetamiseks. **Nende eesmärkide täitmiseks peame oluliseks ühtse haridusruumi loomist Euroopa Liidus, mis aitab kaasa töajõu konkurentsivõime ja paindlikkuse tõstmisele.**
37. Eesti peab eriti oluliseks tähelepanu pööramist järgnevatele valdkondadele:
 - elukestva õppe (eriti tööalane täienduskoostitus) ning mitteformaalse hariduse arendamine ning moderniseerimine, sh vähemate võimalustega sihtrühmadele hariduse kättesaadavuse soodustamine;
 - hariduse ja teaduse mobiilsusprogrammide arendamine;

- hariduse kvaliteedi tõstmine, sh kvaliteedikindlustuse süsteemide väljaarendamine nii rahvuslikul kui ka Euroopa tasandil, ühise kutsehariduse kvaliteedikindlustuse raamistiku sihipärane arendamine;
- õpetaja rollide ja pädevuste määratlemine ning õpetajahariduse (eriti kutseõpetaja) kaasajastamine ja sihipärane arendamine;
- noorsootöö struktuuri ja kvaliteedi arendamine ning noortevaldkonna alase koostöö laiendamine;
- noorsoo-uuringute valdkonna edasine arendamine Euroopas ja siseriiklikult.

Euroopa teadus- ja innovatsiooniruumi arendamine

38. Eesti soovib kiirendada Euroopa teadusruumi väljaarendamist, osaledes ELi liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonipoliitika avatud koordineerimisprotsessis.³ **Eesti toetab algatusi, mis on suunatud rahvusvahelistelt konkurentsivõimelise teadus- ja arendustegevuse, inimressursi ja infrastruktuuri väljaarendamisele.** Sellega seoses toetame ELi teadus- ja arendustegevuse tegevuskavas ette nähtud finantseerimise kasvu 3%-ni SKP-st aastas ning meetmeid, mis motiveerivad erasektorit suurendama investeringuid teadus- ja arendustegevusse ning tõstavad võimet võtta kiiresti kasutusele uusi tehnoloogiaid.
39. Eesti peab vajalikuks koostöösidemete tugevdamist ettevõtete ning ülikoolide ja teadusasutuste vahel ning toetab selle eesmärgi täitmiseks suunatud tegevusi. Peame oluliseks soodustada ELi riikide ning ELi ja kolmandate riikide vahelist teadustöötajate mobiilsust, mis aitab kaasa ELi ühtse haridusruumi loomisele ning omab positiivset mõju konkurentsivõime tõstmiseks. Eesti peab vajalikuks mahukamate ELi investeringute suunamist kõrgharidusse ja uurimustöösse, mis on seotud Euroopa strateegiliste eesmärkidega, aitavad kaasa Euroopa teadustegevuse struktuursete probleemide lahendamisele ning parandavad ettevõtluskeskkonda.

Aktiivne ja paindlik sotsiaal- ja tööturupoliitika

Avatud tööturg

40. Euroopa Liidu konkurentsivõime tõstmise eelduseks on tööturu avatus ning isikute vaba liikumise põhimõtte rakendamine kõigile Euroopa Liidu kodanikele. **Seetõttu peab Eesti vajalikuks tööturu täielikku avamist ELi piires.** Eesti ei kehtesta piiranguid tööturule sisenemiseks Euroopa Liidu kodanikele ning kutsub

³ Avatud koordineerimise meetodit kasutatakse EL eesmärkide saavutamiseks, alates 2000. aasta Lissaboni tippkohtumisest. Meetod hõlmab liikmesriikide poliitikate koordineerimist, ühiste eesmärkide, indikaatorite kehtestamist, raporteerimist, info- ning kogemuste vahetust ja ettepanekuid tulemuslikkuse saavutamiseks.

liikmesriike rakendama võrdse kohtlemise põhimõtet Euroopa Liidu tööturul. Eesti soovib liituvatele riikidele tööturu avamiseks üleminekuaja kehtestanud riikidega pidada läbirääkimisi ülemineku perioodide edasise pikendamise vältimiseks ja võimalikuks lühendamiseks.

41. Töötajate vaba liikumise põhimõtte paremaks rakendamiseks ja isiku vaba liikumise soodustamiseks seab Eesti eesmärgiks **kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi liberaliseerimise ja lihtsustamise**, seda eelkõige piiriüleste teenuste osutamise vallas. Selleks toetame aktiivselt uue kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiivi kiiret väljatöötamist.

Kvaliteetne tööelu ja paindlik töösuhe

42. **Eesti peab oluliseks Euroopa tööhõivestrategia rakendamist eesmärgiga saavutada aastaks 2010 Euroopa Liidus keskmine tööhõive määr 70 %.** Tööturureformide elluviimisel toetab Eesti Wim Koki juhitud Euroopa tööhõive töörühma novembris 2003 avaldatud raportis esile toodud eesmärgid ja meetmeid nende saavutamiseks. Peame oluliseks töösuhete paindlikkuse tõstmist, mis soodustaks töökohtade loomist ettevõtete poolt. Tööga kindlustatuse tagamiseks toetame suurema tähelepanu pööramist töötajate tööalase konkurentsivõime suurendamisele, mis aitab kaasa töötajate kohanemisele tööturul töökoha vahetustel või tööturule naasmisel; selleks peame vajalikuks vähendada tööturu ülemäärast reguleeritust. Peame oluliseks toetus- ja maksusüsteemide kujundamist aktiivselt tööturul osalemist toetavateks vahenditeks.
43. Neid eesmärgid aluseks võttes tuleb erilist tähelepanu pöörata soolise võrdõiguslikkuse tagamisele tööturul, noorte tööpuuduse ja pikaajalise töötuse vähendamisele ning vanemaaliste töötajate aktiivsele kaasamisele.
44. **Tööhõive suurendamiseks peame vajalikuks aktiivsete tööturumeetmete (tööturukoolitus, nõustamine, töövahendus, individuaalsed tegevuskavad) edasiarendamist** ja mahu tunduvat suurendamist, sealjuures läbi Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kasutamise.
45. **Tööelu kvaliteedi arendamiseks toetame ELi poliitikaid, mis soodustavad paremate töökohtade loomist** (sh arendades tööhõive suurenemist teenindussektoris). Eesti toetab töökeskkonna ohutuse ja tervislikkuse arengut eelkõige töötajate pikaajalise töövõime säilitamiseks. Töökeskkonna ohutuse ja tervislikkuse tagamine on oluline ka siseturu toimimiseks ausa konkurentsi tingimustes, et vältida hinnadumpingu mõju.
46. **Paindlike töösuhete arendamiseks toetame aktiivselt tööaja paindlikkuse, kaugtöö ja teiste paindlike töövormide tähtsustamist.** Eesti peab seda üheks võtmeküsimuseks ELi konkurentsivõime suurendamisel ning toetab kõiki sellesuunalisi tegevusi ELi tööseadusandluse täiendamisel. Eesti seisab aktiivselt

selle eest, et tööaja direktiivi muutmisel arvestatakse tööaja paindlikkuse säilitamisega. Paindlike töösuhete arendamiseks tuleb soodustada ka kollektiivlepingute ja kokkulepete sõlmimist töötajate ja tööandjate vahel.

47. **Töö- ja pereelu ühitamiseks toetab Eesti meetmeid, mis aitavad väikelaste vanematel tööle naasta või tööd jätkata.** Eesti toetab ELi tasandil järgmisi algatusi ja juhtnöore: võimaldada paremat laste ja vanurite hoolekannet; propageerida paindlikke ja osajaga töötamise võimalusi ning võtta vajalikke meetmeid riskigrupi kuuluvate naiste aitamiseks (üksikemad).

Aktiivne ja liikmesriikide koostööl põhinev sotsiaalpoliitika

48. **Eesti peab vajalikuks ELi sotsiaalpoliitika arendamisel lähtumist Lissaboni strateegia eesmärkidest.** Eesti toetab avatud koordineerimise meetodil põhineva pensionistrateegia ja pikaajalise hoolduse tegevuskava väljatöötamist.
49. Eesti aitab aktiivselt kaasa selliste ELi sotsiaalpoliitika meetmete kujundamisel, mis aitavad vähendada vaesust (keskendudes meetmete valikul eelkõige lastega peredele), suurendada sotsiaalset kaasatust (keskendudes erivajadustega inimestele), tagada pensionisüsteemide jätkusuutlikkus ja sotsiaalkindlustushüvitiste õiguste säilimine kodanike liikumisel Euroopa Liidu piires. Eesti ja Euroopa tulevikku ning jätkusuutlikkust silmas pidades tuleb erilist tähelepanu pöörata laste õiguste kaitsmise ja elukvaliteedi parandamisele ning nende otsese sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele.
50. **Eesti peab oluliseks liikmesriikide koostöö tõhustamist tervishoiu valdkonnas eesmärgiga vähendada nakkushaigustesse haigestumist, parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust ja kvaliteeti, vähendada sõltuvusainetest (tubakas, alkohol, narkootikumid) tingitud kahju ja parandada tingimusi laste tervislikuks arenguks.** Eelnimetatud eesmärkide saavutamisel on viib Eesti ellu e-tervise projekti ja teeb antud valdkonnas kogemuste vahetamiseks aktiivset koostööd teiste ELi liikmesriikidega.
51. Eesti toetab ELi nakkushaiguste keskuse loomist ning selle toimimiseks vajalike registrite ja laboripõhiste nakkushaiguste teavitamise süsteemide (referentlaborite) käivitamist.
52. Peame oluliseks välja töötada ja rakendada ELi sisene HIV/AIDS ja tuberkuloosi ravimite hinnapoliitika, soodustada antud valdkonnas geneeriliste ravimite kiiret turuletoomist ning suurendada investeeringuid vastavate vaktsiinide väljatöötamisse.
53. Seoses patsientide ja tervishoiutöötajate vaba liikumisega peame otstarbekaks käivitada seire antud protsessi jälgimiseks ning osaleda meetodika ja tegevuskavade väljatöötamises liikmesriikide tervishoiusüsteemide ühtlustamiseks.

Transpordisektori ja energeetika arendamine

Stabiilne ja avatud energiaturg

54. **Energeetika valdkonnas on Eesti peamiseks eesmärgiks Euroopa Liidu energia siseturul varustuskindluse tagamine stabiilsete energiahindadega**, mis on sätestatud selgete kriteeriumidega, mida iga liikmesriik peaks täitma. Oluline on keskkonna- ja ohutusküsimustega arvestav tulevikku suunatud energiapoliitika, mis oleks pikas perspektiivis suunatud fossiilsetel kütuste järk-järgulisele asendamisele alternatiivsete, sh taastuvate energiaallikatega.
55. **Selleks peab Eesti oluliseks ELi energiaturgude avamise lõpuleviimist ning regulatsioonimehhanismide edasiarendamist** ausa ja moonutateta energiaturu konkurentsi tagamiseks energiaettevõtete vahel. Energiaturu liberaliseerimise juures tuleb arvestada regionaalsete ja sotsiaalsete aspektidega.
56. Pikaajalise varustuskindluse tagamiseks ELi ühtses raamistikus on vaja lähtuvalt liikmesriikide eripäradest tagada ühendused ELi ühtse energiasüsteemiga. **Selleks peab Eesti oluliseks riikidevaheliste energeetika infrastruktuuri väljaarendamist** koostöös teiste liikmesriikidega ning toetab ELi tasemel selleks otstarbeks tehtavaid investeeringuid.
57. **Ühtse energiaturu paremaks korraldamiseks on vajalik ühtsete energiamaksustamise põhimõtete rakendamine ning emissioonikvootide administreerimise põhimõtete fikseerimine.** Säästlikuma energiakasutuse arendamisel peab Eesti vajalikuks efektiivsete energiavajaduse juhtimise põhimõtete väljatöötamist, ELi fondide toel vastavatele projektidele uute finantseerimismudelite rakendamist ning energiasäästu põhimõtete sihipärasest propageerimist.

Transporditeenuste- ja infrastruktuuri arendamine

58. **Eesti toetab transporditeenuste ühtse turu kiiret väljakujundamist ELis**, mis tagab kõigile ELi liikmesriikide vedajatele võrdsed võimalused ning väldib diskrimineerimist.
59. **Lennu- ja meretranspordi valdkonnas on Eesti peamiseks eesmärgiks reisijate ohutuse ja teenuste pakkumise suurendamine.** Piisava konkurentsi olemasolu tagab mere- ja lennutransporditeenuste parema konkurentsivõime ning nende teenuste pakkumise tarbijale soodsama hinnaga.

60. **Lennunduse valdkonnas peab Eesti vajalikuks rahvuslike turupiirangute kaotamist Euroopa Liidu lennundusturul ning võimalikult kiiret ühtse lennuohutuse järelevalvesüsteemi käivitumist Euroopa Lennuohutusameti EASA kaudu.** Peame oluliseks "Euroopa ühistaeva"⁴ loomiseks vastu võetud määrustepaketi tõrgeteta ja kõrvalekalleteta elluviimist, mis kaotab õhuruumi killustatuse ning muudab lendude juhtimise tehnilise, protseduurilise ja institutsionaalse ühtlustamise kaudu lennuliikluse Euroopas sujuvamaks, ohutumaks ja ökonoomsemaks.
61. **Meretranspordi valdkonnas on Eesti peamiseks eesmärgiks meresõidu ohutuse suurendamine Läänemeres, sealhulgas valmisoleku kujundamine laevaõnnetuste ärahoidmiseks ja võimalike merereostuste kiireks kõrvaldamiseks.** Maanteetranspordi alternatiivina toetame lähimerevedude osa suurendamist kaupade veol.
62. **Reisijate turvalisuse paremaks tagamiseks Euroopa Liidus tegutseb Eesti aktiivselt liiklusturvalisuse suurendamiseks Euroopa teedel eesmärgiga vähendada aastaks 2010 liiklusõnnetustes hukkunute arvu kaks korda.**
63. Hästi toimivad transpordivõrgustikud on oluliseks eelduseks kaupade vaba liikumise tagamisel Euroopa Liidus. Eriti oluline on arendada liikmesriike ühendavat **transpordivõrgustikku TEN-T**, mille kaudu toimub ligi pool kõikidest reisijate ja kaupade vedudest Euroopa Liidus. **Transpordivõrgustike arendamisel toetab Eesti keskkonnasõbralikke lahendusi.**
64. **Eesti toetab tegevusi, mis on suunatud transpordivõrgustike sidususe ning vastastikuse koostalitlusvõime arendamisele** eesmärgiga märgatavalt tõsta kõigi transpordiahelate, sealhulgas transiitvedude toimimise efektiivsust ning suurendada ohutustaset. Peame oluliseks ka **heal tasemel ja toimivate infrastruktuuriühenduste loomist kolmandate riikidega**, sealhulgas transiidivedude korraldamisel.
65. **Eesti toetab TEN-T transpordivõrgustikku kuuluvate Läänemere meremagistraalide kiiret ja terviklikku väljaarendamist, mis arvestab Läänemere talvise navigatsiooni eripära.** Peame oluliseks Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide algatusi, mis on suunatud TEN-T transpordivõrgustiku väljaarendamist pärssivate tehniliste, õiguslike ja administratiivsete tõkete kaotamisele.

⁴ Nn "Euroopa ühistaeva" projekti (*Single European Sky*) eesmärgiks on muuta lennuliikluse juhtimise süsteem ELis efektiivsemaks, ohutumaks ning konkurentsivõimelisemaks. Selle eesmärgi saavutamiseks välja töötatud õigusaktide eelnõud ühtsetele lennureeglitele ja lennujuhtimisprotseduurile üleminekuks, mis peaks suurendama liikmesriikide lennujuhtimissüsteemide ühildatavust ning soodustama uute tehnoloogiate kasutuselevõttu lennujuhtimises.

Aktiivne üle-euroopaline kultuurialane koostöö

Keele ja kultuuri elujõulisuse tugevdamine

66. Eesti soovib oma keele ja kultuuri elujõu tugevdamiseks kasutada uusi võimalusi, mida pakub avardunud üle-euroopaline koostöö. Peame oluliseks algatusi, mille laiem eesmärk on kultuurisuhtlusele toetava üksteisemõistmise ja vaimse ühisosa loomine Euroopas.
67. **Eesti toetab eelkõige väikese levialaga kultuuride ja keelte arendamist, mis aitab kaasa kultuuride mitmekesisuse säilitamisele Euroopas.** Toetame nende tutvustamist läbi tõlkeprojektide ja soodustame tõlkijate koolitust ning koostööd. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata vaimse pärandi toetamisele, väärtustamisele ja tutvustamisele ning koostöö tugevdamisele kõigis kultuurivaldkondades. Eesti eesmärgiks on aidata kaasa kõigi algatuste väljundite konkreetsuse ja kontrollitavuse tagamisele.
68. **Peame vajalikuks kujundada 2007.a algav ühenduse uus kultuuriprogramm sobivaks ka väikeriikidele ning tagada programmi eelarve kasv.** Ainus otse kultuurile suunatud programm peab kindlustama püsiva toetuse eelkõige kvaliteetsetele kultuuriprojektidele. Erilist tähelepanu tuleb pöörata uute liikmesriikide kultuuriorganisatsioonide kaasamisele üle-euroopalisse kultuurikoostösse.
69. **Toetame kultuuriaspektiga arvestamist ning kultuurimõõtmelise lisamist ELi algatustesse teistes valdkondades** nagu haridus, sotsiaalsfäär, regionaalne areng, ettevõtlus jne.
70. Kultuuripärand on elukeskkonna parandamisel, majanduselu elavdamisel ja uute töökohtade loomisel hetkel täiel määral kasutamata reserv. **Eesti peab vajalikuks luua eeldused ELi tõukefondide ressursside paremaks kasutamiseks kultuuripärandi suuremal väärtustamisel.**

Ringhäälingu ja audiovisuaalsektori arengus uute võimaluste loomine

71. **Eesti soovib aktiivselt mõjutada ühenduse uue, 2007.a käivitava meediaprogrammi loomist, mis toetab liikmesriikide filmi-, televisiooni- ja uue meedia tööstuse konkurentsivõime tugevdamist ning toodangu rahvusvahelise levi hõlbustamist.** Eesti eesmärgiks on saavutada suuremas mahus toetus filmide levi ning filmide digitaalse levi arendamiseks programmi raames. Samuti peab Eesti vajalikuks luua tõhusamad toetusmehhanismid väikese ja keskmise suurusega audiovisuaaltootjate finantsriskide maandamiseks.

72. **Eesti peab oluliseks väiksemate riikide huvide, eripära ja võimaluste senisest enam arvestamist ELi audiovisuaalpoliitika kujundamisel.** Selleks peab Eesti vajalikuks piirideta TV direktiivi uuendamist ja paindlikumaks muutmist. Eesti peab vajalikuks rõhutada, et kogu direktiivi uuendamise käigus oleks võimalikult tasakaalustatult arvestatud tootjate, telekanalite, autoriõiguste valdajate ning vaatajate huve.

Tõhus majandus- ja eelarvepoliitika

Euroopa Liidu ühiseelarve sihipärane kasutamine

73. Euroopa Liidu eelarve kavandamine, elluviimine ja kontroll peab olema läbipaistev ning see peab põhinema mõjude analüüsil. **Euroopa Liidu 2007.-2013. aasta ühiseelarve kujundamisel on üheks suurimaks väljakutseks tõhusate finantseerimistingimuste loomine uute liikmesriikide kaasamiseks ELi majanduslike ja poliitiliste eesmärkide täitmiseks. Uue finantsperspektiiviga⁵ peab EL vastama uutele väljakutsetele: Euroopa peab tegema koostööd suurema majanduskasvu saavutamise ning rohkemate ja paremate töökohtade loomise nimel; samuti peab Euroopa olema tugev partner globaalsel tasandil, eriti suhetes lähimate naabritega. Uus finantsperspektiiv peab olema kooskõlas üle-euroopaliste majanduslike ning poliitiliste eesmärkidega, eelkõige Lissaboni strateegiaga.**
74. Eesti toetab eesmärgipärase ja optimaalse 2007.-2013. aasta ELi finantsperspektiivi koostamist ning eelarverahade efektiivset ja sihipärast kasutamist. **Uus EL eelarve peab arvestama kõigi laienemisega seotud aspektidega ning tagada tuleb solidaarsusprintsipi kinnipidamine. Eesti sihiks ei ole maksimaalse EL eelarvemahu saavutamine, vaid kõikide kokkulepitud prioriteetide ja võetud kohustuste optimaalne finantseerimine. Oleme veendumusel, et leidub olulisi säästuvõimalusi langetamaks omavahendite piirmäära alla täna kehtivat taset.**
75. **Toetame riikide ühtset ja õiglast kohtlemist sissemaksetes ELi eelarvesse. Peame vajalikuks omavahendite mehhanismi lihtsustamist. Eesti ei pea otstarbekaks netomaksjate koormuse vähendamiseks nn üldise netokorreksioonimehhanismi⁶ loomist, kuna see ei taga liikmesriikide õiglast ja võrdset kohtlemist. Eesti ei toeta ideed täiendada senist EL eelarve sissemakset uue, kodanike ja ettevõtete poolt makstava maksuga (nt. maksuga, mis baseeruks kas käibemaksul, ettevõtete tulumaksul või energia**

⁵ Finantsperspektiiv on EL üldelarve mitmeaastase planeerimise instrument, mille eesmärgiks on tagada eelarvedistsipliini säilimine ja eelarveprotseduuride arendamine. Tegemist on finantsraamistikuga, mis fikseerib EL planeeritavate tulude ja kulude struktuuri ning maksimaalsed piirsummad. Siiani on finantsperspektiiv kavandatud ja võetud vastu institutsioonidevahelise lepinguna, kus kokkulepe kajastatavate summade osas sõlmitakse Euroopa Komisjoni, EL Nõukogu ja Parlamendi vahel.

⁶ Euroopa Komisjoni poolt välja pakutud süsteem, mille kohaselt kõikidel liikmesriikidel on õigus saada tasandusmehhanismi kaudu teatud kokkulepitud piiri ületavad summad tagasi.

maksustamisel). Sellise maksu kehtestamine eeldaks maksusüsteemide veelgi põhjalikumat ühtlustamist ning selle rakendamine oleks komplitseeritud.

76. **Eesti eesmärgiks on saavutada Euroopa Liidu kiire, sotsiaalselt ja regionaalselt tasakaalustatud jätkusuutlik areng.**
77. **EL konkurentsivõime tõstmiseks, jätkusuutliku majanduskasvu kindlustamiseks ning tööhõive olukorra parandamiseks on oluline uute liikmesriikide arengutasemete lähendamine ELi keskmisele.** Ühiseelarvest peab olema võimalik eraldada vajalikul hulgal ressursse ELi regionaalpoliitika eesmärkide täitmiseks. Struktuuriabi peab olema suunatud kõige vähem arenenud riikidele ja regioonidele, st eelkõige uutele liikmesriikidele. Eesti toetab struktuuriabi maksimaalse lae säilitamist 4% tasemel liikmesriigi SKTst.
78. **Struktuurivahendite kasutamine peab olema võimalikult lihtne ja läbipaistev.** Eesti toetab abi kontsentreerimist kahte sihtalasse, st sihtalasse 1 (SKT alla 75 % ELi keskmisest) ja 2 (e sihtala, kus liikmesriik saab vastavalt oma siseriiklikele prioriteetidele ning Lissaboni strateegiale valida, milliseid tegevusi soovitakse ELi rahadega võimendada). Lisaks peame struktuurivahendite süsteemi lihtsustamisel otstarbekaks erinevate fondide ühendamist.
79. **Seoses Euroopa Liidu laienemisega peab Eesti oluliseks ELi ühtekuuluvuspoliitika kaasajastamist, lihtsustamist ja kohandamist.** Eesti toetab ühtekuuluvuspoliitika esmase prioriteedina mahajäänud riikide majanduskasvu ja konkurentsivõime tõstmist, mis on oluline Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamiseks.
80. Toetame põhimõtet, et ühtekuuluvusfondi⁷ eelarve moodustaks kõikides toetusi saavates riikides kolmandiku ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Peame vajalikuks rõhutada, et ühtekuuluvuspoliitikat tuleb oluliselt paremini koordineerida ja seostada teiste ELi poliitikate (eelkõige tööhõive, transport, põllumajandus, teadus) ning Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamiseks.
81. Uutele liikmesriikidele ei laiene kuni otsemaksete üleminekuperioodi lõpuni (kuni 2013) ELi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformiotsused, mis näevad ette järk-järgult otsetoetuste suunamist maaeluarengu meetmetele. **Eesti toetab ühtse põllumajanduspoliitika (ÜPP) turgumoonutava ja konkurentsivõimet pärssiva mõju vähendamist ning ressursside suunamist otsetoetustelt maaelutoetustele. Eesti toetab ÜPP osakaalu edasist olulisemat langetamist EL eelarves, kuna EL eelarve peab vastama EL tegelikele, mitte ajaloolistele prioriteetidele.**

⁷ Finantsinstrument, mis loodi nende liikmesriikide arengu kiirendamiseks, kelle SKT on alla 90 % Euroopa Liidu keskmisest. Toetab hädavajalikke suuremahulisi investeeringuid transpordisüsteemide ja keskkonnakaitse viimiseks ELis üldiselt vajalikule tasemele. Käesoleva finantsperioodi jooksul saavad Ühtekuuluvusfondist toetust neli riiki (Iirimaa, Kreeka, Hispaania ja Portugal).

82. ELi finantsperspektiivi kujundamisel ning ELi struktuurivahendite kasutamisel seame esikohale jätkusuutliku lähenemise ja konkurentsivõimelisuse suurendamise. Tähtsal kohal on siinjuures inimressursi ja teadmispõhise majanduse arendamine. **Vähendamaks arengutaseme vahet ELi arenenud liikmesriikidega teeme kõik selleks, et suurendada investeeringute osakaalu (seda eriti haridusse ning teadus- ja arendustegevusse) tänaste tarbimiskulutuste kõrval.**

Soodsa ja tasakaalustatud maksupoliitika arendamine

83. Eesti lähtub maksupoliitika kujundamisel lihtsast ja laia maksubaasiga maksusüsteemi põhimõttest, mis toetab erisuste minimeerimist Euroopa Liidu pädevuses olevate maksuliikide osas, maksude administreerimise säästlikkust ning maksude madalaid määrasid.
84. **Eesti maksupoliitika peaesmärgiks ELis on majandus-, keskkonna- ja sotsiaalpoliitikale soodsa ja tasakaalustatud maksukeskkonna säilitamine.**
85. **Eesti toetab ELis tervet maksukonkurentsi soodustavat ja konkurentsivõimet tõstvat maksupoliitikat. Peame vajalikuks ühehäälsuse printsiibi säilitamist maksuküsimustes ning otseste maksude poliitika määramise jätmist riigi pädevusse.** ELi tasemel tehtavad maksupoliitilised otsused ei tohiks muuta liikmesriikides kehtivaid maksupoliitika aluspõhimõtteid ja maksusüsteemide olemust. Samas toetame maksude haldusalast koostööd, mis on vajalik abinõu liikmesriikidele oma maksusüsteemi optimaalse toimimise tagamiseks.
86. **Eesti peab vajalikuks ELi maksustamise käitumisjuhiste järgimist kõikide liikmesriikide poolt.** Aitamaks kaasa siseturu paremale funktsioneerimisele peab Eesti eelkõige oluliseks kõlvatu maksukonkurentsi vältimist EL liikmesriikides ning maksudest kõrvalehoidumise tõkestamist. Eesti ei toeta maksukoormuse optimeerimist läbi erireeglite, mis ei ole kooskõlas käitumisjuhistega. Makse puudutavates direktiivides kehtestatud nõuetes tuleb maksimaalselt piirata erandite arvu, et säilitada maksusüsteemi lihtsus ja läbipaistvus.
87. **Eesti toetab maksumäärade alandamisele suunatud maksupoliitilisi otsuseid.** Lissaboni strateegia eesmärkide täitmiseks peame vajalikuks suunata maksukoormus järk-järgult tööjõu maksustamiselt tarbimise maksustamisele, millega suurendatakse inimeste töötamise ja ettevõtluse stiimuleid ning kapitali efektiivsemat paigutust.

Tugeva majandus- ja rahaliidu toetamine laienenud ELis

88. **EL siseturu potentsiaali ja ühisest rahapoliitikast tulenevate kasude realiseerimiseks peab Eesti oluliseks kõigi liikmesriikide ühinemist**

europiirkonnaga. Ühisrahaga liitumine on loogiline samm tõhusa ühise majanduspoliitika koordineerimise kontekstis. Eesti peab vajalikuks, et kõik europiirkonnaga liituvad liikmesriigid täidaksid konvergensikriteeriume ja Maastrichti lepingu tingimusi⁸.

89. **Peame vajalikuks majandus- ja rahaliidu aluspõhimõtete säilimist ja nende järgimist.** ELi liikmena toetab Eesti ELi ühise rahapoliitika usaldusväärsele ja hinnastabiilsusele suunatud poliitikat ning annab oma panuse rahaliidu edukasse toimimisse. Eesti jätkab Euroopa Liidus jätkusuutlikule majanduskasvule suunatud majanduspoliitika teostamist, sh majanduspoliitika üldsuuniste⁹ ning stabiilsuse ja kasvupakti¹⁰ ranget järgimist, mille kaudu tagatakse ELi majandus- ning tööhõivestrategiate usaldusväärsus. Samuti peame vajalikuks antud põhimõtete kompromissitult rakendamist ELis.
90. **Eesti peab oluliseks majanduspoliitika üldsuuniste ja teiste majanduspoliitika koordineerimise dokumentide omavahelist kooskõla,** eriti mis puudutab struktuuri- ja tööhõive poliitikaid. Hoidmaks ja tugevdamiseks majandus- ja eelarvepoliitikate tõhusust, tuleb üha rohkem toetuda liikmesriikide vastastikusele kontrollile. Samas toetame Euroopa Komisjoni rolli tugevdamist ja volituste laiendamist majandus- ja eelarvepoliitika järelevalve teostajana ning stabiilsuse- ja kasvupakti tõhusama järgimise tagajana. Komisjonil peab olema võimalus väljastada vastavaid majanduspoliitilisi soovitusi ning saata liikmesriigile stabiilsuse- ja kasvupakti mittetäitmise korral eelhoiatus. Samuti leiame, et komisjoni pädevuses on otsustada liikmesriigis ülemäärase eelarvedefitsiidi esinemise üle. See parandab liikmesriikide distsipliini dokumentides esitatud eesmärkidest kinnipidamisel ja vähendab riske, et poliitilise olukorra muutumine võiks kahjulikult mõjutada eelnevaid majanduspoliitilisi otsuseid.

⁸ Maastrichti kriteeriumide täitmise põhjal hinnatakse liikmesriigi valmisolekut europiirkonnaga liitumiseks. Maastrichti kriteeriumid on järgmised: riigi eelarvedefitsiit väiksem kui 3% SKPst ja riigi võlg alla 60% SKPst; inflatsiooni määr ei tohi ületada rohkem kui 1,5% võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra; pikaajaline intressimäär ei tohi ületada rohkem kui 2% võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra; liikmesriik on järginud ERM2 raames ette nähtud normaalseid kõikumispiire ilma tõsiste pingeteta vähemalt kahe aasta jooksul enne kontrollimist.

⁹ Majanduspoliitika üldsuunistes (*Broad Economic Policy Guidelines - BEPG*) annavad liikmesriikidele üldisi makromajanduslikke ja struktuuripoliitilisi soovitusi ning jälgivad nende rakendamist. BEPG on majanduspoliitika koordineerimise protsessi keskmeks.

¹⁰ Stabiilsuse- ja kasvupakt (*Stability and Growth Pact*) on EL majanduspoliitika koordineerimise instrument, millest tulenevad eelarveküsimusi käsitlevad protseduurid: (i) stabiilsuse- ja konvergensiprogrammid vastavalt europiirkonna ja europiirkonda mitte kuuluvatele EL liikmesriikidele ning (ii) eelhoiatus stabiilsuse- ja kasvupakti võimaliku rikkumise kohta ning ülemäärase eelarvedefitsiidi protseduur (*excessive deficit procedure*) eelarvedistsipliini rikkunud liikmesriikidele.

Säästlik ja jätkusuutlik Euroopa

Keskkonnasõbralik Euroopa Liit

91. **Jätkusuutliku arengu tagamiseks peab Eesti oluliseks selle kolme põhisamba – majandus-, sotsiaal-, keskkonnavaldkonna – võrdset tähtsustamist ning tasakaalustatud ja sidustatud arengut.** Majanduskasvuga ei tohi kaasneda keskkonnaseisundi halvenemine.
92. **Jätakuvalt ja sihikindlalt tuleb keskkonnaaspektidega (keskkonnamõtjude hindamine, ettevaatusprintsip, saastaja maksab põhimõte) arvestada kõigis ELi poliitikavaldkondades.** Selleks toetab Eesti keskkonnameetme täielikku integreerimist Lissaboni strateegiasse ning ELi säästva arengu strateegia (Göteborgi strateegia)¹¹ ning Cardiffi protsessi¹² kaasajastamist. Äärmiselt oluliseks tuleb lugeda läbipaistvust, üldsuse kaasamist liikmesriikide ja ELi tasandil keskkonda mõjutavate otsuste langetamisse ja keskkonnateadlikkuse edendamist, keskkonnaharidus peab olema üldhariduse loomulik osa.
93. **ELi keskkonnapoliitika kujundamine peab põhinema teaduspõhisel lähenemisel ning keskkonnaprobleemide lahendamisel tuleb lähtuda põhimõttest “saastaja maksab”,** kasutades selleks makse ja kaotades subsiidiumid keskkonnakahjulikele tootmisele. Jätkuma peab ELi keskkonnaõigustiku reformimine eesmärgiga muuta see lihtsamaks, odavamaks ja efektiivsemaks.
94. **Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu juhtrolli säästva arengu temaatika ja kliimaprobleemide globaalses arutelus.** ELi algatustes toetame energiasäästu tagavaid initsiatiive, majandushoobade rakendamist (sh kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemist ning ühisrakendusprojektide evitamist), taastuveneergetika arendamist ning biokütuste kasutamist.
95. Peame väga oluliseks kasvuhoonegaaside heidete vähendamist transpordisektoris, selleks toetame raudtee- ja meretranspordi eelisarengut ja ühistranspordi

¹¹ 15.-16.06.2001 Göteborgi tippkohtumisel heakskiidetud EL säästva arengu strateegia, mille kohaselt Lissaboni strateegiale liideti juurde keskkonna sammu (seni sisaldas majandus ja sotsiaalsed mõõdet).

¹² Juunis 1998.a Cardiffi tippkohtumisel kinnitatud strateegia keskkonnaaspektide integreerimisest kõikidesse ELi strateegiasse ja poliitikatesse, kus Euroopa Ülemkogu tegi nõukogule ülesandeks integreerida keskkonnakaalutlused oma tegevustesse ja töötada välja vastavad strateegiad. Esmalt valiti selleks põllumajanduse, transpordi, energeetika valdkonnad, hiljem lisandusid siseturu, tööstuse, arengukoostöö, majandus- ja rahandusküsimused, välissuhted ja –kaubandus ning kalandus.

arendamist. Äärmiselt oluliseks peame süsinikuvaba energeetika ja tehnoloogiate väljaarendamist. Tagada tuleb kliimamuutuste vältimisele kaasa aitavate energiatehnoloogiate eelisarendamine ELi teadus- ja arendustegevuse programmides ning teiste poliitikameetmete toel.

96. Eesti peab oluliseks ELi 6. keskkonnategevuskava teemastrateegiate¹³ välja töötamist. **Eesti on eelkõige huvitatud aktiivselt osalema ja andma oma panuse jäätmete vältimise ja taaskasutamise teemastrateegia ning loodusressursside säästva kasutuse strateegiate arendamisel**, võttes arvesse Eesti teaduspõhist arengut ja rahvuslikke ressursse. Väga oluliseks peame EL integreeritud tootepoliitika ja keskkonnatehnoloogiate tegevuskava väljaarendamist ja evitamist. ELi uue finantsperspektiivi väljatöötamisel on äärmiselt tähtis piisavate vahendite eraldamine liikmesriikide keskkonnakaitselise infrastruktuuri väljaarendamiseks.
97. Laienemine nihutab Euroopa Liidu geograafilist keset ja muudab Läänemere praktiliselt ELi sisemereks. **Eesti jaoks on oluline, et EL teadvustaks oma tegevuses senisest enam Läänemere regiooni ja arvestaks siinsete eripäradega.**
98. **Eesti jaoks on väga olulise tähtsusega Läänemere kaitse ja säästev kasutus.** ELi merestrateegia väljatöötamisel peab Eesti oluliseks arvestamist regionaalsete erivajadustega. Läänemere strateegia ja Eesti merekaitse programmi väljatöötamisel tuleb põhitähelepanu pöörata meretranspordi ohutusele, eutrofeerumise vastasele tegevusele ning ohtlike ainete vähendamisele Läänemeres. Euroopa Liit peab kasutama oma mõjujõudu, lõpetamaks ühepõhjaliste naftatankerite liikluse Läänemerele.
99. **Euroopa Liidu jätkusuutliku arengu tagamiseks toetab Eesti loodusliku mitmekesisuse säilitamist ja loodusressursside tõhusat kaitset.** Eelkõige peab Eesti oluliseks metsade, veekogude ja looduslike märgalade, pärandkoosluste ja maastike kaitset, väga vajalik on ELi rahaliste vahendite kaasamine nende tegevuste toetamiseks. Looduslik mitmekesisus ja liikide kaitse peab olema tagatud ka säästva jahinduspoliitika rakendamisega.

¹³ EP ja nõukogu 22.07.02 otsusega kinnitatud EL kuues keskkonnategevuskava "Meie tulevik, meie valik" aastani 2010. Ühe tegevusena nähakse ette seitsme teemastrateegia väljatöötamist keskkonnaküsimustes, mis nõuavad terviklikku lähenemist oma keerulisuse, seotud osaliste mitmekülguse ning uuenduslike ja erinevate lahenduste leidmise vajaduse tõttu. Teemastrateegiad koostatakse järgmistes küsimustes: pinnase kaitse, merekeskkonna kaitse, pestitsiidide säästev kasutus, välisõhu kaitse, linnakeskkond, loodusressursside säästev kasutus, jäätmete taaskasutamine.

Maaelu-, põllumajandus- ja kalanduspoliitika

Integreerituma maaelu- ja põllumajanduspoliitika suunas

100. Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) on üks pikaajalisema arengu läbi teinud Euroopa Liidu poliitikavaldkondi. Selle tulemusena on tegu ka ühe enam reguleeritud valdkonnaga Euroopa Liidus, mida on traditsiooniliselt finantseeritud ELi ühisest eelarvest. Praegu moodustab ELi põllumajandussektorit reguleeriv seadusandlus (s.h. toiduohutus) umbes 40% ELi seadusandluse mahust.
101. Eesti toetab Euroopa Liidu ÜPP eesmärke. Samas oleme seisukohal, et ÜPP peab arenema võttes arvesse muutusi maailmas. On oluline tagada, et **säiliks maapiirkondade tööhõive ning põllumajandustootjate sissetulek oleks vastavuses üldise elustandardiga**, ning kindlasti tuleb **tagada ühenduses toodetava ja ühendusse saabuva toidu ja sööda ohutus ning kättesaadavus tarbijale**.
102. ÜPP-d on korduvalt uuendatud, et võtta arvesse uusi väljakutseid nii sise- kui välisturul, samuti ühiskonna huvi integreerituma, keskkonnahoidu, toiduohutust ning traditsioonilisi maastikke säilitava põllumajandus- ja maaelupoliitika vastu. Viimane uuendus sai alguse 2003. aastal, vahetult pärast ühinemislepingute allkirjastamist uute liikmesriikidega. Selle tulemusena seotakse toetused osaliselt tootmisest lahti, et muuta põllumajandustootja oma majanduslikes otsustes turule orienteeritumaks ning selle kaudu tõsta põllumajandussektori konkurentsivõimet maailmaturul. Reformi eesmärk oli saavutada laienenud põllumajandusturul ning põllumajanduspoliitiliste meetmete osas stabiilsus järgmiseks aastakümneks. Tehtud otsused on aluseks ka ELi 2007-2013 finantsperspektiivi kavandamisel.
103. **ÜPP areng peab olema pikemas perspektiivis suunatud maailmaturul konkurentsivõimelisema ning otsetoetusest ja turukorraldusmeetmetest järjest vähem sõltuva põllumajandussektori väljaarendamisele.**
104. Peame oluliseks Euroopa Liidu eelarve põllumajanduse osa jäämist samale reaaltasemele. Eesti toetab **otsetoetuste järk-järgulist vähendamist ning vabanenud ressursi arvelt maaeluarengu meetmete laiendamist**. Soovime suunata rohkem tähelepanu ja finantsvahendeid kogu maapiirkonnale tervikuna, mis toetaks kohalike algatusi, mitmekesisust majandustegevust ning väärtustaks traditsioone.
105. Toetame Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondist (EAGGF) antavate põllumajanduspoliitika kaasnevate meetmete ning maaeluarengumeetmete planeerimise koondamist ühtse programmeerimissüsteemi alla (sh ühtne programmdokument e arengukava), mis muudaks fondi vahendite kasutamise

liikmesriikide jaoks paindlikumaks. Aastani 2013 kokkulepitud otsemaksete reeglid peavad kehtima järgmise eelarveperioodi lõpuni, kuid võimaluste piires tuleb lihtsustada rakendusreegleid.

106. Põllumajandustootmise efektiivsuse ja konkurentsivõime tõstmiseks peame vajalikuks ELi tasandil tähtsustada:
- põllumajandusteaduse ja -hariduse projektide ELi poolset kaasfinantseerimist maaeluarengumeetmete raames;
 - riskide hindamise ja hajutamise ning kahjude kompenseerimise süsteemi loomist ELi tasandil;
 - roheline energia tootmise ning muude alternatiivsete maakasutusviiside toetamist ning sellealase teaduspõhise tegevuse arendamist.

Põllumajanduse ja maaelu väärtustamine kogu Euroopa territooriumil

107. ÜPP rakendamise üheks põhieesmärgiks on tasakaalustatud areng kogu Euroopas. See tähendab ka maapiirkondade ja põllumajanduse jätkusuutlikku ning traditsioonidel põhinevat arengut.
108. ÜPP toetusmeetmed peavad jätkuvalt olema suunatud üheselt sellele põllumajandusega tegelejale, kes teeb selle maa korrashoiuks tehtavad kulutused. Peame oluliseks otsetoetuste üleminekuperioodi mitterakendamist liitumisläbirääkimiste järel loodud toetuskeemide osas, seda ennekõike piima ja energiakultuuride toetuste osas. Vastuvõetamatu on üleminekuperioodi rakendamine muudatustele, mis võidakse ÜPP osas otsustada peale liitumist.
109. Varasemate tootmistasemetega seotud otsetoetuste süsteemi edasisel reformimisel peab eesmärgiks olema põllumajandussektori poolt pakutava avaliku teenuse (hooldatud maastik) võrdne väärtustamine kogu ELi territooriumil. Toetame järkjärgulist **põllumajandustoetuste tasemete ühtlustamist erinevate ELi regionide vahel ning ÜPP finantseerimist valdavalt ELi ühiseelarvest.**
110. Eesti ei toeta põllumajanduse ja maaeluarengu kulutustes riiklike eelarvete osatähtsuse tõusu. Eriti tuleb vältida rahvuslike eelarvete kaudu ebavõrdse konkurentsi tekitamist.
111. Kaubavahetuses mitte-liikmesriikidega on oluline teha kõik selleks, et kõigi liikmesriikide eksportööridele ja importööridele oleksid tagatud võrdsed tingimused kaubanduses kolmandate riikidega.
112. Eesti peab vajalikuks rõhutada, et toiduohutuse nõudeid tuleb rakendada kõigile ühtsetel tingimustel. Toetame põhjalikku analüüsi üksikutele riikidele erandite kehtestamisel, välistamaks ebavõrdse konkurentsi teket üleminekuperioodide vältel.

Eesti põllumajandustoodete edendamine Euroopas

113. Eesti põllumajandustoodete jaoks on Euroopa Liidu liikmesriikide turud peamiseks turuks. Eesti eesmärgiks on kaupade konkurentsivõime tõstmine ja aktiivne oma toodete tutvustamine Euroopas, tuues esile Eesti eeliseid põllumajandustoodete tootmisel ja meie toodete tarbijasõbralikkust.
114. Eesti peab vajalikuks toetada tegevusi, mis tagavad toidusektori konkurentsivõime kasvu (tootearendus, tarbija ootuste parem rahuldamine), seda nii kodu- kui välisurgudel.
115. Võrdsete konkurentsitingimuste loomiseks peab Euroopa Liidu tasandil olema täpselt reguleeritud geneetiliselt muundatud organisme (GMO) sisaldava toidu, tava- ja mahepõllumajandustoodete tootmine, eristamine ja turustamine. Muuhulgas tuleb GMO kasutamise puhul rakendada ettevaatus- ja tootjapoolse vastutuse printsiipi ning vastavad kaubad turul selgelt märgistada
116. Eesti toetab ELi mahetootmise arengukava ning mahetoodete suuremat tähtsustamist Euroopa Liidus. Võttes arvesse Eesti eeliseid keskkonnasõbralikul tootmisel ning huvi mahetoodete ekspordiks ELi liikmesriikides kauplemisel toetame ühtse mahetootmise märgistuse kehtestamist.
117. Vajalik on tagada ühenduses toodetava ja ühendusse saabuva toidu ning sööda ohutus tarbijale. Hügieeninõuete rakendamine peab jääma tasandile, mis ei piira olemasolevat kaubavahetust nii ühenduse siseturul kui ka kolmandate riikidega. Toiduohutuse nõuete rakendamisel tuleb kindlustada, et traditsiooniliste toodete tootmisvõimalused säiliks.

Säästlik ja konkurentsivõimeline kalanduspoliitika

118. Eesti peamiseks eesmärgiks on aidata kaasa et kalanduse kalavarusid säästvale, rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele ning jätkusuutlikule arengule Euroopa Liidus.
119. Selleks on oluline jätkata teadmispõhist kalavarude kasutamise planeerimist, taastootmist ja kaitsemeetmete rakendamist. Ainult põhjalikele teadus- ja sotsiaalsete analüüsidele toetudes on võimalik tagada kalavarude jätkuva vähenemise tingimustes Euroopa Liidu kalandussektori jätkusuutlik areng.
120. Kalandussektori rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise arengu tagamiseks toetab Eesti **ühise kalanduspoliitika lihtsustamist ja kalakaubanduse liberaliseerimist**. Eesti peab vajalikuks püügivõimsuste vastavusse viimist püügivõimalustega kogu Euroopas. Eesti jaoks on tähtis traditsiooniliste kalapüügipiirkondade ja püügivõimaluste (sh rannapüük) säilitamine.

121. Kalanduse struktuuripoliitika (Kalandusrahastu – FIG) peab toetama sektori jätkusuutlikku arengut. Samuti on vaja jätkata maal asuvate infrastruktuuride. (sadamad, vesiviljelus, sisevete kalandus) arendamise toetamist.

Lihtne ja turvaline Euroopa

Ühine ruum, mis põhineb vabadusel, julgeolekul ja õigusel, hõlmab endas lisaks justiits- ja siseküsimustele ka kodanike demokraatlikku osalust kõikides ELi otsustetegemise etappides. **Eesti peab vajalikuks rõhutada järjest suurenevat vajadust riigi kodanikele lähemale toomiseks ja toetab seetõttu Euroopa Liidu reformimist suunas, mille institutsionaalne ülesehitus jätkab Euroopa Liidu toimimist riikide liiduna.** Lisaks peab Eesti oluliseks kodanike senisest suuremat kaasatust ja ELi toimimise muutmist läbipaistavamaks.

Tõhus ja demokraatlik otsustusprotsess

122. **Eesti näeb Euroopa Liitu riikide liiduna, mis on avatud ja demokraatlik, ning kus otsuseid tehakse kodanikule võimalikult lähedasel tasandil.** Eesti toetab põhiseadusliku lepingu projekti vastuvõtmist, mille eesmärgiks on ELi pädevuste täpsem piiritlemine, liidu lepingulise struktuuri ja otsustusprotsessi lihtsustamine ning liikmesriikide parlamentide õiguste suurendamine, eeldusel, et valitsustevahelisel konverentsil jõutakse kõiki liikmesriike rahuldava tulemuseni.
123. **Eesti taotleb Euroopa Liidu otsustusprotsessi kodanikule arusaadavamaks ja lihtsamaks muutmist.** ELi institutsioonide kodanikuläheduse suurendamiseks taotleb Eesti läbipaistvust suurendavate meetmete arvestamist dokumentide ligipääsu määrase ülevaatamise ja valitsustevahelise konverentsi raames. Avatud ja osalusdemokraatia põhimõtteid rakendava liidu edendamiseks peab Eesti oluliseks toetada kohalike omavalitsuste ja regionaalsete võimuorganite ning vabaihenduste ja sotsiaalpartnerite aktiivset osalemist Euroopa Liidu tasandil läbi Regioonide Komitee, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee või üle-euroopaliste valitsusväliste organisatsioonide võrgustike.
124. Otsustusprotsessi läbipaistvuse suurendamiseks toetab Eesti 2002.a Sevilla ülemkogu otsustega ette nähtud samme nõukogu töömeetodite parandamiseks. Eesti taotleb kodanikualgatuste ja kodanike kaasamise suurendamist toetavaid meetmeid. Samuti toetame õigusloome menetluste, sealhulgas komitoloogia protseduuri¹⁴ lihtsustamist.

¹⁴ ELi menetlus, mille käigus peab Euroopa Komisjon enne ELi õiguse rakendamist konsulteerima liikmesriikide ekspertidest koosnevate komiteedega.

125. Eesti toetab ühenduse meetodi¹⁵ tugevdamist otsusetegemisel. **Me pooldame Euroopa Komisjoni tugevdamist, mis võimaldab paremini tagada ELi õigustiku ühtlase rakendamise kogu ELis.** Põhimõtteliselt pooldab Eesti kvalifitseeritud häälteenamuse¹⁶ kasutamise laiendamist nõukogus, välja arvatud üksikutes valdkondades, mis on otseselt seotud riigi põhifunktsioonide teostamisega (maksustamine, sotsiaalkindlustuspoliitika, välis- ja kaitsepoliitika). Demokraatliku järelevalve tagamiseks toetab Eesti Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide rolli tugevdamist ELi otsustusprotsessis. Samas peab Eesti oluliseks lähimuse¹⁷ ja proportsionaalsuse¹⁸ põhimõtete järgimist algatuste koostamisel ja otsuste langetamisel.
126. **Eesti leiab, et kõik liikmesriigid peavad olema piisavalt kaasatud Euroopa Liidu juhtimisse.** Igal riigil peaks olema Euroopa Komisjonis oma volinikukoht, nõukogu juhtimisel tuleb võimalikult suurel määral säilitada roteeruv eesistumine¹⁹ ning tuleb tagada selline minimaalne kohtade arv Euroopa Parlamendis, mis võimaldab kõigil riikidel kaasa lüüa kõigi suuremate poliitiliste gruppide töös.

Turvaline Euroopa

Ühise varjupaiga- ja sisserändepoliitika arendamine

127. Amsterdami leping ning Tampere ülemkogu seadsid isikute liikumisvabaduse soodustamiseks ning samaaegselt välise kontrolli tõhustamiseks eesmärgi luua 1. maiks 2004 Euroopa Liidu ühine vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala. Tampere protsessi²⁰ ühe meetmena viiakse nimetatud tähtjaks lõpule ühtse

¹⁵ Otsusetegemise menetlus ELis, mille puhul Euroopa Komisjon omab seadusandliku algatuse ainuõigust.

¹⁶ Kvalifitseeritud häälteenamus (KHE) tähendab häälte arvu, mis on vajalik otsuste vastuvõtmiseks EL Nõukogus. Alates ELi laienemisest 1. mail 2004 kuni 31. oktoobrini 2004 on kõikide liikmesriikide häälte arv nõukogus kokku 124 ning KHEga otsuse vastuvõtmiseks on vajalik saada 88 poolthäält. 1. novembrist 2004 kuni 31. detsembrini 2004 on nõukogu liikmete häälte arv kokku 321 ning otsuse vastuvõtmiseks on vajalik 232 poolthäält, mis on antud liikmete enamuse poolt.

¹⁷ Lähimuse ehk subsidiaarsuse põhimõtte alusel on EL volitatud õigusakte vastu võtma ainult neil juhtudel, kui liikmesriigid ise ei suuda täielikult kavandatavaid eesmärke saavutada ning eesmärk on paremini saavutatav ühenduse tasandil.

¹⁸ Proportsionaalsuse põhimõtte eesmärgiks on tagada, et ELi õigusakti sisu ega vorm ei ulatuks kaugemale kui on vajalik EÜ asutamislepingu eesmärkide saavutamiseks.

¹⁹ Roteeruv eesistumine tähendab ELi Nõukogu eesistujariigi vahetumist iga kuue kuu tagant. Eesistujaks olev liikmesriik juhib selle aja jooksul nõukogu ja selle töögruppide tööd, esindab nõukogu suhtlemisel teiste ELi institutsioonidega ning esindab ELi suhetes kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

²⁰ 1999.a oktoobris Tampere toimunud ELi ülemkogu võttis vastu rea poliitilisi juhiseid ja eesmärke loomaks 1. maiks 2004 EL ühine vabadusel, turvalisusel ja õigusel põhinev ala. Põhilisteks Tampere protsessi eesmärkideks on ühise EL varjupaiga- ja sisserändepoliitika loomine, EL õigusel põhineva ala

varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp, mis hõlmab varjupaiga andmise ja -menetluse aluspõhimõtteid.

128. **Eesti jaoks on oluline ühtsete varjupaiga andmise protseduuride ning pagulasstaatuse garantiide kehtestamine** ELi tasemel. Ühtsed protseduurid ja garantiid tagavad varjupaigataotlejate võrdse kaitse kogu ELi piires ning väldivad varjupaigataotlejate samaaegset esitamist mitmes liikmesriigis. Sellest põhimõttest lähtudes toetab Eesti nii olemasolevate kui liituvate riikide võrdset kohtlemist meetmete kehtestamisel, samuti varjupaigataotlejate staatuse ja varjupaigamenetlusele miinimumnõuded kehtestavate direktiivide vastuvõtmist. Pagulastele täiendavate sotsiaalsete garantiide andmise kaalumisel rõhutame vajadust lähtuda liikmesriikide võimalustest. Eesti soovib aktiivselt osaleda ka Tampere jätkuprotsessi eesmärkide väljatöötamises, loomaks toimiv ühine varjupaigapoliitika.
129. Sisserändepoliitika üheks võtmelemendiks on tulemuslik koostöö immigratsiooni transiit- ja lähteriikidega. Eesti toetab Euroopa Komisjoni tegevust tagasivõtulepingute sõlmimisel kolmandate riikidega ning on valmis sellele protsessile aktiivselt kaasa aitama. Arvestades Eesti idapiiri muutumist ELi välispiiriks on meie jaoks eriti aktuaalne riigis ebaseaduslikult viibivate isikute tagasivõtulepingu sõlmimine Venemaaga.
130. Eesti toetab paindliku meetodi rakendamist ühtse sisserändepoliitika väljatöötamisel. Me peame vajalikuks ühtsete kvalitatiivsete standardite määratlemist erinevat tüüpi rände reguleerimiseks. Samas tuleb liikmesriikidele jätta võimalus sisserände mahu piiramiseks, arvestades nende riikide julgeolekulist, demograafilist, majanduslikku ja tööturu olukorda.

Sisepiirideta Euroopa

131. **Eesti toetab piirivalvealase koostöö süvendamist ELis.** Ehkki välispiiride valvamine jääb ka edaspidi liikmesriikide ülesandeks, peab Eesti liikmesriikide vahelise operatiivkoostöö arendamiseks vajalikuks ELi agentuuri loomist välispiiride haldamiseks. Eesti toetab Piirivalveagentuuri loomist ning soovib aktiivselt osaleda edasistes diskussioonides selle töö kujundamise üle. Olles üks ELi tulevast välispiiri haldavaid riike, on Eesti huvitatud **Euroopa Liidu piirivalvealasest toetavast ja koordineerivast tegevusest, sealhulgas finantskoormuse jagamisel solidaarsusprintsibist lähtuvalt.**

loomine, üle-Euroopaline kuritegevuse vastane võitlus ja ühine välispoliitika justiits- ja siseküsimuste valdkonnas. Iiri eesistumisaaja lõpul hinnatakse Tampere protsessi saavutusi ning seatakse justiits- ja siseasjade poliitika eesmärgid edasiseks (Tampere II).

132. Liitumine ELiga võimaldab Eestil ühineda ka Schengeni sisepiirideta alaga²¹, mis tagab kõigile ühenduse kodanikele liikumisvabaduse kogu ELi piires. Garanteerimaks jätkuvalt kõrget turvalisuse taset kõigile isikutele kogu laienenud Euroopa Liidus, **rõhutab Eesti vajadust tõhustada Schengeni kompensatsioonimehhanismide (koostöö politsei-, tolli- ja justiitsasutuste vahel) toimimist.** Võimalikult kiire ühinemise võimaldamiseks Schengeni õigusruumiga peab Eesti oluliseks Schengeni Infosüsteemi teise etapi (SIS II) ning Viisa Infosüsteemi (VIS) õigeaegset väljatöötamist ja soovib sellesse anda oma aktiivse panuse. Samuti jätkab Eesti siseriiklikke organisatsioonilisi ja tehnilisi ettevalmistusi Schengeniga ühinemise valmisoleku saavutamiseks aastaks 2007, sealhulgas välisesinduste tehnilise baasi tugevdamist viisade andmisel. Eesti toetab uute liikmesriikide ühinemist Schengeni ruumiga vastavalt iga riigi individuaalsele valmisolekule.
133. **Eesti on huvitatud uute tehnoloogiate kasutuselevõtust isikut tõendavate dokumentide turvalisuse tõstmiseks ning toetab ELi algatusi biomeetriliste turvaelementide kasutuselevõtu kohta viisa- ja elamisloa kleebistel ning passides.** Samas rõhutame, et tähtjajad selliste tehnoloogiate rakendamiseks peaksid olema realistlikud ning arvestama ka liikmesriikide võimalusi. Sellega seoses toetame uute tehnoloogiate rakendamisel võimalikku finantskoormuse jagamist ELi tasandil.
134. **Eesti rõhutab vajadust lähtuda Euroopa Liidu tasandil ühtsetest alustest viisavabaduslepingute sõlmimisel.** Eesti peab oluliseks, et kolmandatel riikidel oleksid eeltingimusena täidetud viisavabaduse saamise üldised kriteeriumid, milleks on tõhus välispiiride kontroll, reisidokumentide turvalisus, tagasivõtulepingute olemasolu ja kontroll illegaalse immigratsiooni üle. Samuti rõhutame vastastikkuse põhimõtte arvestamist viisavabaduse sõlmimisel.

Võitlus rahvusvahelise kuritegevusega

135. **Eesti jaoks on oluline politsei- ja kuritegevuse ennetamise valdkonna koostöömehhanismide arendamine, mis garanteeriks kodanike turvalisuse kogu ELis.**
136. **Eesti soovib tihendada ja muuta efektiivsemaks liikmesriikide vahelist koostööd Euroopa Politseiameti (Europol) kaudu, toetades Europoli pädevuse laiendamist.** Samuti leiab Eesti, et liikmesriikide kohustuste suurendamine ning siduvate meetmete võtmine õigus- ja sisekoostöö valdkonnas aitaks ELi tasandi koostööd oluliselt edasi arendada.

²¹ 1985.a. Schengeni lepinguga viie riigi poolt loodud ala, kus ei toimu isikute kontrolli nende riikide sisepiiridel. Schengeni riikidel on ühine viisapoliitika. Praeguseks kuuluvad Schengeni piirkonda kõik ELi riigid (v.a Ühendkuningriik ja Iirimaa) ning Norra ja Island.

137. Toetame Europoli ja Eurojusti vahelise lepingu sõlmimist, mille eesmärgiks on luua ja säilitada organisatsioonide vaheline tihe koostöö rahvusvahelise kuritegevuse vastase võitluse tõhustamiseks ja nendevahelise töö dubleerimise vältimiseks.
138. Eesti toetab aktiivset ELi finantshuvide kaitset ja piiriülese kuritegevuse vastu võitlemist olemasolevate institutsioonide abil. ELi eesmärke selles valdkonnas on võimalik saavutada Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF), Eurojusti ja Europoli koostöö tugevdamise ning efektiivsema koordineerimise kaudu.
139. Ühise Euroopa Liidu õigusruumi loomiseks näeb Amsterdami leping ette võimaluse liikmesriikide kriminaalõigusnormide ühtlustamiseks teatud tingimustel. Suurte lahknevuste kõrvaldamine samade kuritegude definitsioonide ja karistumäärade osas erinevate liikmesriikide vahel takistaks kurjategijatel nõrgema regulatsiooniga riikide ärakasutamist. Eesti pooldab mõnede raskemate piiriülest iseloomu omavate kuriteoliikide, nagu narkokuriteod, inimkaubandus ja infotehnoloogia valdkonna kuriteod, materiaal- ja menetlusõiguslike aluste ühtlustamist ELi tasandil.
140. Eesti soovib tihendada ja muuta efektiivsemaks liikmesriikide vahelist koostööd Euroopa Kriminaalpreventsiooni Võrgustiku (EUCPN) kaudu, toetades Euroopa Kriminaalpreventsiooni Võrgustiku pädevuse laiendamist ning liikmesriikide koordineeritud võitlust kuritegevusega erinevate teadusuuringute teostamise, ennetamise meetmete elluviimise kaudu liikmesriikides ühtse meetodika alusel riigi, kohalike omavalitsuste ja kolmanda sektori ning elanikkonna koostöös.

Elanikkonna kaitse

141. Eesti peab oluliseks strateegiate ja programmide väljatöötamist Euroopa Liidu Elanikkonna Kaitse Mehhanismi raames suurõnnetuste ennetamiseks. Eesti toetab kõiki püüdlusi Euroopa Liidu Elanikkonna Kaitse Mehhanismi efektiivsuse suurendamiseks, sealhulgas EL Info- ja Monitooringukeskuse (MIC) arendamist, mis vahendab liikmesriikide informatsiooni suurõnnetuste puhul ja täidab koordineerimiskeskuse funktsiooni laiemas plaanis. Eesti taotleb elanikkonna kaitse valdkonnas Euroopa Liidu koostöö süvendamist teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega nagu NATO ja ÜRO (UN-OCHA) eesmärgiga vähendada õppuste, tegevuste ja reageerimismehhanismide dubleerimist.

Efektiivne õiguste kaitse teistes liikmesriikides

142. Tsiviilasjade justiitskoostöö üheks aluspõhimõtteks on tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste ja kohtuväliste otsuste vastastikune tunnustamine. Eesti eesmärk on kaasa aidata vastastikuse tunnustamise täielikule rakendumisele,

tagamaks, et liikmesriikide õiguskordade erinevused ei takistaks kodanikel ja juriidilistel isikutel oma õiguste teostamist teistes Euroopa Liidu liikmesriikides.

143. **Samuti on Eesti jaoks oluline tagada liikmesriikide vahelise koostöö abil mitme riigiga seotud kohtuasjades kiire ja sujuv menetlus.** Eesti peab seepärast positiivseks komisjoni algatusi, mis käsitlevad väikeste nõuete lahendamist ning kohtueelset vaidluste lahendamist ühenduse tasemel ning peab oluliseks jätkuvat kohtulike ja kohtueelsete menetluste lihtsustamist ja ühtlustamist ELi tasandil.

Euroopa ja maailm

Liikmesriikide kodanike julgeoleku suurendamiseks ja elatustaseme jätkuvaks tõstmiseks peab EL aitama kaasa **turvalisuse ja heaolu kasvule oma lähinaabruses ja kogu maailmas, toetama inimõiguste ja demokraatia levikut ning aitama kaasa massihävitusrelvade leviku tõkestamisele ja terrorismi vastu võitlemisele**. Selleks peab Euroopa Liit olema aktiivne ja koostöötahteline partner, kellel on piisavalt võimekust kriiside ärahoidmiseks ja lahendamiseks. Solidaarsuse põhimõtetest lähtuvalt peab Euroopa Liit aitama kaasa ÜRO aastatuhande eesmärkide²² saavutamisele.

Euroopa Liidu ühine välis- ja julgeolekupoliitika ning kaitsepoliitika: rahvusvahelise julgeolekukeskkonna tugevdamine ja stabiliseerimine

144. **Rahvusvahelise julgeolekukeskkonna tugevdamiseks tuleb tõhustada ELi tegevust maailma julgeolekuriskide vähendamisel vastavalt Euroopa julgeolekustrateegiale²³**. Selleks tuleb oluliselt suurendada liikmesriikide võimekust tõhusaks ja algatuslikuks osalemiseks ELi ühises välis- ja julgeolekupoliitikas (ÜVJP). EL peab töötama rahvusvaheliste konfliktide multilateraalsete lahenduste saavutamise suunas, kasutades samas kõiki võimalikke koostöövorme oma liikmete julgeoleku tagamiseks. ELi ÜVJP ning julgeoleku- ja kaitsepoliitika alane koostöö ning selle edasine kujundamine Euroopa tasandil peaks toimuma viisil, mis välistab NATO raames tehtava kaitsekoostöö dubleerimise ja toetab transatlantilist koostööd. Samuti tuleb suurendada ELi tegevuse sidusust erinevates rahvusvahelistes organisatsioonides julgeoleku- ja kaubanduspoliitika ning arengukoostöö osas.

145. Eesti toetab stabiilsusvööndi laiendamist ja kindlustamist Euroopa Liiduga piirnevatel aladel (Ida- ja Kagu-Euroopas, Lõuna-Kaukaasias ja Lähis-Idas) ja kaugemal, arendades koostöösuhteid Euroopa Liidu naabritega ja panustades

²² 1990. aastate ÜRO konverentside tulemusena loodi arengupoliitikatele uus raamistik, mille ülim eesmärk on vaesuse kõrvaldamine, ning mis keskendub sotsiaalsetele ning inimese ja keskkonnaga seotud aspektidele sh HIV/AIDS-i vastasele võitlusele ning loodusvarade säästlikule juhtimisele ja kasutamisele. Nende arengusuundade põhjal võeti ÜRO aastatuhande tippkohtumisel 2000. aastal vastu üldised aastatuhande arengueesmärgid vaesuse kõrvaldamiseks 2015. aastaks

²³ Euroopa julgeolekustrateegia on 9. detsembril 2003. a. EL välisministrite nõukogu poolt kinnitatud strateegiline dokument, milles on analüüsitud EL-i ees seisvaid võimalikke julgeolekuriske ning toodud välja tegevused, mille kaudu Euroopa saab kaasa aidata ühtsena, turvalisema ja ausama maailma ehitamisele. Eriti tähtsustatakse dokumendis riikidevahelist koostööd, seda nii Euroopa sees kui ka üle maailma. Julgeolekustrateegiaga võtab Euroopa Liit enesele kohustuse hakata maailmas tegutsema aktiivsemalt, suutlikumalt ja kooskõlastatumalt.

vajadusel vastavalt võimetele nii kriiside ennetuses, reguleerimisel, likvideerimisel kui ka hilisematel ülesehitustöödel.

146. **Tugev transatlantiline suhe on Põhja-Atlandi ala jätkuva stabiilsuse, majanduskasvu ja kestva arengu aluseks ning seetõttu peab Eesti oluliseks Ameerika Ühendriikide jätkuvat osalemist Euroopa julgeoleku tagamises.** Transatlantilise koostöö eesmärgiks on kaitsta ühistele väärtustele ja huvidele tuginedes maailma rahu ja võidelda selle heaolu ohustavate nähtustega (terrorism, massihävitusrelvad, organiseeritud kuritegevus). Transatlantilise koostöö nurgakiviks ning Euroopa julgeoleku ja kaitsepoliitika aluseks on **Põhja-Atlandi Organisatsiooni ja Euroopa Liidu tugev partnerlus.**
147. ELi ja NATO vahel kaitsealase koostöö korraldamiseks Berliin Pluss raames saavutatud kokkulepped²⁴ on loonud kindla aluse NATO ja ELi strateegilise partnerluse arendamiseks kriisireguleerimisel.
148. **Euroopa kaitse- ja kriisireguleerimisalaste võimekuste tõstmiseks on oluline sõjaliste planeerimisprotsesside ühtlustamine ELi ja NATO vahel.** Ennekõike tähendab see NATO ja ELi sõjalise planeerimise põhimõtete, ajakava ning protseduuride ühtlustamist. Eesti osalemise tõhustamiseks kriisireguleerimises töötatakse välja riigisisene kriisireguleerimises osalemise rahastamise skeem.
149. Euroopa turvalisuse kindlustamiseks tuleb tugevdada liikmesriikide osalust ÜVJP ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika nii sõjalistes kui tsiviil-kriisireguleerimise meetmetes Petersbergi ülesannete²⁵ raames. Euroopa Liit peab jätkama rahutagamissmissioone ning teisi jõupingutusi konfliktide tagajärgede likvideerimiseks Lääne-Balkanil. Samuti tuleks pöörata senisest enam tähelepanu ka “külmutatud konfliktide” lahendamisele Moldovas ja Lõuna-Kaukaasias.
150. Arendamaks välja rahvusvahelise kriisireguleerimise sõjalisi ja tsiviilvõimeid peab Eesti oluliseks jätkuvat osalust ELi kriisireguleerimisõppustel ning nende planeerimisüritustel.

Euroopa Liit ja tema naabrid: turvalisuse ja heaolu laiendamine

151. **EL peab aitama kaasa julgeoleku kasvule meie lähinaabruskonnas, toetama majanduskasvu ning demokraatliku ja turumajandusele põhineva**

²⁴ Berliin pluss kokkulepped annavad Euroopa Liidule ligipääsu NATO sõjalistele vahenditele ja võimekustele. Antud kokkulepete alusteks on 1992. a detsembris NATO ja EL poolt heaks kiidetud Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ESDP) deklaratsioon ja 1996.aastal Berliinis Põhja Atlandi Nõukogu (*North Atlantic Council*) poolt heaks kiidetud kommünikee, mille kohaselt anti Lääne-Euroopa Liidule (*Western European Union*) võimalus kasutada NATO sõjalisi vahendeid.

²⁵ Petersbergi ülesanded on humanitaar- ja päästeoperatsioonid, rahuvalveoperatsioonid, samuti kriiside ennetamine ja tõkestamine. Nimetus tuleneb 1992. a toimunud Lääne-Euroopa Liidu kohtumisel heaks kiidetud Petersbergi deklaratsioonist, kus mainitud ülesanded esmakordselt määratleti.

ühiskonnamudeli arengut, sest see suurendab ühtlasi ka EL kodanike julgeolekut ja heaolu.

152. **Euroopa naabruspoliitika ja põhjamõõtmelise poliitikate kujundamisel tuleb töötada välja konkreetsed tegevusplaanid koostöö edendamiseks ELi uute naabritega Ida-Euroopas ning eraldada enam ressursse piiriülese koostöö edendamiseks Läänemere regioonis.** Euroopa naabruspoliitika raames tuleb eelkõige edendada koostööd keskkonnaküsimustes piiriülese reostuse vältimiseks ja tuumaohutuse alal, organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse ja ohtlike nakkushaiguste leviku tõkestamise küsimustes ning soodustada senisest tihedamat kultuurisuhtlust. Euroopa Liit peab oluliselt suurendama jõupingutusi Ukraina, Moldova, Valgevene ning Gruusia ja teiste Lõuna-Kaukaasia riikide demokraatlikule arengule ja stabiilsusele kaasa aitamiseks.
153. **Euroopa Liit on avatud organisatsioon ning Euroopa heaolu ja turvalisuse lisamiseks peab Euroopa ühendamine jätkuma.** Seetõttu toetab Eesti ELi laienemise jätkumist Kopenhaageni kriteeriumide²⁶ alusel.
154. **Euroopa Liidu partnerlus Venemaaga peab rajanema ühistel euroopalikel väärtustel.** Selle elluviimiseks peavad liikmesriigid kujundama ELi ühispositsiooni kõikides EL-Venemaa suhete võtmeküsimustes. Lisaks majanduskoostöö küsimustele tuleb tähelepanu pöörata ka õigusriigi ja demokraatia arengule Venemaal, inimõiguste tagamisele, sh Põhja-Kaukaasias, ning ELi välispiiri kindlustamise ja sellega seonduvale sisserännu- ja põgenikepoliitikale. Kahepoolsete suhete arendamise oluliseks eeltingimuseks on ELi ja Venemaa Partnerlus- ja koostöölepingu probleemideta laienemine ELi uutele liikmetele alates 1. maist 2004.

Euroopa Liidu välismajandussuhted: stabiilse arengukeskkonna kujundamine ettevõtetele

155. **Eesti peab vajalikuks maailmamajanduse edasist liberaliseerimist Euroopa ekspordi edendamiseks, majanduskasvu toetamiseks ning ettevõtetele stabiilse ning arenguperspektiiviga reeglistiku loomiseks välismajandustegevuse vallas.** Eesti huvi ELi liikmena on edendada ühist kaubanduspoliitikat ning tagada sellest tulenevate võimaluste ärakasutamist ettevõtete poolt.

²⁶ 1993. aasta juunis sätestas Euroopa Liit Kopenhaageni tippkohtumisel poliitilised, majanduslikud ja EL ühist seadusandlust puudutavad kriteeriumid EL-iga liituda soovivatele riikidele. Nende järgi peab kandidaatriik olema: 1) demokraatlik õigusriik, kus järgitakse inimõiguseid ja tagatakse vähemuste kaitse; 2) toimiva turumajandusega riik, mis on võimeline tulema toime Euroopa Liidu ühisturul; 3) võimeline võtma endale liikmeks olemisega kaasnevaid kohustusi, s.t. võtma üle Euroopa Liidu õigusliku ja institutsioonilise raamistiku (*acquis communautaire*) ning võimeline liituma poliitiliste eesmärkide ja rahaliiduga.

156. Eesti peab oluliseks Maailma kaubandusorganisatsiooni (WTO) süsteemi tugevdamist. Maailmakaubanduse intensiivistamiseks ning Eesti ja Euroopa tootjatele suurema turu võimaldamiseks toetab Eesti maailmakaubanduse edasist liberaliseerimist, EL majanduslike suhete tihendamist USA, Kanada ja kiire majanduskasvuga Aasia piirkondadega ning Venemaa, Ukraina ja teiste meie lähinaabrite ühinemist WTO-ga organisatsiooni liikmetele vastuvõetavatel tingimustel.

Arengukoostöö: maailma heaolu suurendamine

157. **Eesti toetab ELi pingutusi ÜRO aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks aastaks 2015.** Eesti soovib kaasa aidata ELi ühise arengupoliitika edendamisele ja tõhusamaks muutmisele ja on valmis suurendama oma panust sellesse vastavalt Eesti arengukoostöö põhimõtetele. Eesti panus ELi arengukoostöösse seisneb eelkõige Ida- ja Kagu-Euroopa riikide arengule kaasa aitamises, keskendudes eelkõige valdkondadele, kus saame jagada oma kogemusi majanduslikest ja poliitilistest reformidest üleminekuperioodil. Tuleb suurendada sidusust erinevate poliitikavaldkondade – nt arengukoostöö ja väliskaubandus – vahel. Eesti toetab vabaihenduste kaasamise vajadust EL arengukoostöö poliitika kujundamisse ja elluviimisse